

The Role of Art in Economic Development

Ekonomik Kalkınmada Sanatın Rolü

Emine Odabaşı*

Abstract: Traditional economic theories have long evaluated economic development primarily through quantitative indicators such as gross domestic product (GDP), industrial production, capital accumulation, and productivity growth. Within this framework, development has largely been associated with economic growth and increasing income levels. However, contemporary perspectives recognize development as a multidimensional concept that cannot be adequately explained solely through economic indicators. Modern development economics considers education, healthcare, quality of life, social welfare, environmental sustainability, cultural advancement, and social participation as essential dimensions of development alongside economic growth. In this context, art and cultural activities are regarded not merely as complementary elements of the development process but also as significant drivers of economic and social transformation.

With the expansion of globalization and knowledge-based economies, the creative industries have gained increasing prominence within economic development strategies. The arts and cultural sectors—including cultural heritage, visual arts, performing arts, design, media, film, music, and other creative production fields—generate economic value and make substantial contributions to national economies. These sectors not only create direct and indirect employment opportunities but also increase tourism revenues, stimulate innovation, and enhance the competitiveness of cities at both national and international levels. In particular, cultural events, festivals, museums, and art centers strengthen the branding of cities, improve their capacity to attract investment, and contribute to regional development.

The contribution of art to economic development extends beyond measurable economic outcomes. Artistic and cultural activities foster social interaction, strengthen social capital, promote social cohesion, and cultivate creative thinking skills among individuals. These outcomes, in turn, enhance innovation capacity and provide a foundation for the expansion of knowledge-based economic activities. Consequently, art should be regarded as a crucial component of not only economic growth but also social welfare and sustainable development.

The aim of this study is to examine the role of art in economic development from both theoretical and practical perspectives. The study employs a literature review, one of the qualitative research methods, by analyzing relevant national and international scholarly sources to evaluate the contributions of art to economic development. The findings indicate that investments in arts and culture support economic growth, that the creative industries possess significant potential for generating employment and income, and that cultural policies play a strategic role in achieving sustainable development goals. Accordingly, the study concludes that

* Res. Asst., Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Art and Design, Department of Handicrafts
Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, El Sanatları Bölümü
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-5759-5477>
emineodabasi@hbv.edu.tr

Cite as/ Atıf: Odabaşı, E. (2026). The role of art in economic development / Ekonomik kalkınmada sanatın rolü. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 21(Ö1), 2265-2294. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer], Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.94974>

Received/Geliş: 17 June/Haziran 2026

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

art constitutes a significant factor influencing not only the cultural dimension of development but also its economic and social dimensions.

Keywords: Art, Economic Development, Creative Economy, Cultural Industries, Cultural Capital

Öz: Geleneksel ekonomi teorileri, ekonomik kalkınmayı uzun yıllar boyunca gayrisafi yurt içi hasıla (GSYİH), sanayi üretimi, sermaye birikimi ve verimlilik artışı gibi nicel göstergeler üzerinden değerlendirmiştir. Bu yaklaşıma göre kalkınma, büyük ölçüde ekonomik büyüme ve gelir artışı ile ilişkilendirilmiştir. Ancak günümüzde kalkınma kavramı, yalnızca ekonomik göstergelerle açıklanamayacak kadar çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Modern kalkınma iktisadı, ekonomik büyümenin yanı sıra eğitim, sağlık, yaşam kalitesi, sosyal refah, çevresel sürdürülebilirlik, kültürel gelişim ve toplumsal katılım gibi unsurları da kalkınmanın temel bileşenleri arasında değerlendirmektedir. Bu çerçevede sanat ve kültür faaliyetleri, kalkınma sürecinin yalnızca tamamlayıcı unsurları değil, aynı zamanda ekonomik ve toplumsal dönüşümün önemli dinamikleri olarak kabul edilmektedir.

Küreselleşme ve bilgi temelli ekonomilerin yaygınlaşmasıyla birlikte yaratıcı endüstriler, ekonomik kalkınma stratejilerinde giderek daha fazla önem kazanmıştır. Sanat ve kültür sektörleri; kültürel miras, görsel sanatlar, sahne sanatları, tasarım, medya, film, müzik ve yaratıcı üretim alanları aracılığıyla ekonomik değer oluşturmakta ve ulusal ekonomilere önemli katkılar sağlamaktadır. Bu sektörler, doğrudan ve dolaylı istihdam yaratmanın yanı sıra turizm gelirlerini artırmakta, yenilikçi düşüncüyü teşvik etmekte ve kentlerin ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet gücünü desteklemektedir. Özellikle kültürel etkinlikler, festivaller, müzeler ve sanat merkezleri, şehirlerin marka değerini yükselterek yatırım çekme kapasitesini artırmakta ve bölgesel kalkınmayı desteklemektedir.

Sanatın ekonomik kalkınmaya katkısı yalnızca maddi göstergelerle sınırlı değildir. Sanat ve kültür faaliyetleri, bireyler arasında sosyal etkileşimi artırarak sosyal sermayenin güçlenmesine katkıda bulunmakta, toplumsal bütünleşmeyi desteklemekte ve yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmesine olanak sağlamaktadır. Bu durum, yenilikçilik kapasitesinin artmasına ve bilgi temelli ekonomik faaliyetlerin gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Dolayısıyla sanat, ekonomik büyümenin yanı sıra toplumsal refahın ve sürdürülebilir kalkınmanın da önemli bir bileşeni olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, sanatın ekonomik kalkınma üzerindeki etkilerini teorik ve uygulamalı boyutlarıyla incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan literatür taraması kullanılmıştır. İlgili ulusal ve uluslararası kaynaklar incelenerek sanatın ekonomik kalkınmaya sağladığı katkılar değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, sanat ve kültür yatırımlarının ekonomik büyümeyi desteklediğini, yaratıcı endüstrilerin istihdam ve gelir oluşturma kapasitesine sahip olduğunu ve kültürel politikaların sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesinde stratejik bir rol üstlendiğini göstermektedir. Bu bağlamda sanatın, ekonomik kalkınmanın yalnızca kültürel değil aynı zamanda ekonomik ve sosyal boyutlarını da etkileyen önemli bir unsur olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Ekonomik kalkınma, Yaratıcı Ekonomi, Kültürel Endüstriler, Kültürel Sermaye.

Structured Abstract:

Economic development has traditionally been evaluated through quantitative indicators such as gross domestic product (GDP), industrial production, capital accumulation, and productivity growth. However, contemporary development theories emphasize that sustainable development encompasses not only economic growth but also social welfare, cultural advancement, environmental sustainability, and human well-being. Within this context, art and culture have emerged as strategic drivers of economic transformation rather than merely aesthetic or cultural activities. This study aims to examine the multidimensional role of art in economic development by exploring its contributions through the perspectives of cultural economics and the creative economy. Specifically, the research investigates how artistic and cultural activities influence employment generation, innovation, tourism development, urban competitiveness, social capital, and sustainable development, while highlighting the strategic importance of cultural policies in contemporary development processes.

This study adopts a qualitative research design based on an extensive literature review. A wide range of national and international academic sources—including books, peer-reviewed journal articles, reports published by international organizations such as UNESCO, UNCTAD, and Eurostat, and other scholarly publications concerning cultural economics, creative industries, and economic development—were systematically reviewed. The collected data were analyzed using thematic analysis to identify the principal economic, social, and cultural dimensions through which art contributes to development. The study also integrates theoretical perspectives from cultural economics and creative economy literature to establish a comprehensive conceptual framework explaining the relationship between artistic production and sustainable economic growth.

The findings demonstrate that art contributes to economic development through multiple interconnected mechanisms. The cultural and creative industries generate significant economic value by creating direct and indirect employment opportunities, increasing national income, encouraging entrepreneurship, and supporting economic diversification. Moreover, artistic and cultural investments stimulate cultural tourism, enhance the international visibility and competitiveness of cities, strengthen regional development, and improve urban branding. The study further reveals that artistic activities foster creativity, innovation, critical thinking, and interdisciplinary collaboration, thereby increasing the innovation capacity of knowledge-based economies. Beyond their measurable economic impacts, arts and culture strengthen social capital by promoting community engagement, social cohesion, cultural identity, and public participation. International evidence also indicates that creative industries constitute an increasingly important component of global GDP while providing millions of jobs worldwide, demonstrating their strategic role within contemporary economic systems. Overall, the results indicate that the contribution of art extends beyond financial performance and encompasses broader dimensions of sustainable development, including improved quality of life, cultural sustainability, and social resilience.

This study contributes to the existing literature by providing a comprehensive theoretical synthesis of the relationship between art and economic development through the integration of cultural economics and creative economy approaches. Unlike conventional economic perspectives that primarily associate development with macroeconomic growth indicators, this research demonstrates that art functions as a strategic development resource capable of generating economic, social, and cultural value simultaneously. The study emphasizes that investments in arts and culture should be considered integral components of sustainable development strategies and public policy. Furthermore, the findings provide valuable theoretical insights and practical implications for policymakers, researchers, cultural institutions, and development practitioners seeking to strengthen creative industries and incorporate cultural policies into long-term national and regional development planning. By highlighting the transformative capacity of artistic production within knowledge-based economies, the study underscores the necessity of recognizing culture and creativity as fundamental pillars of sustainable economic development.

Keywords: Art, Economic Development, Creative Economy, Cultural Industries, Cultural Capital.

الملخص المنظم:

جرى تقليدياً تقييم التنمية الاقتصادية بالاستناد إلى مؤشرات كمية، مثل الناتج المحلي الإجمالي، والإنتاج الصناعي، وتراكم رأس المال، ونمو الإنتاجية. غير أن نظريات التنمية المعاصرة تؤكد أن التنمية المستدامة لا تقتصر على النمو الاقتصادي، بل تشمل أيضاً الرفاه الاجتماعي، والارتقاء الثقافي، والاستدامة البيئية، ورفاه الإنسان. وفي هذا السياق، برز الفن والثقافة بوصفهما محركين استراتيجيين للتحويل الاقتصادي، يتجاوز دورهما حدود الأنشطة الجمالية أو الثقافية فحسب. وتهدف هذه الدراسة إلى بحث الدور متعدد الأبعاد للفن في التنمية الاقتصادية، من خلال استكشاف إسهاماته من منظوري اقتصاديات الثقافة والاقتصاد الإبداعي. وتبحث الدراسة، على وجه التحديد، في كيفية تأثير الأنشطة الفنية والثقافية في استحداث فرص العمل، والابتكار، والتنمية السياحية، والقدرة التنافسية للمدن، ورأس المال الاجتماعي، والتنمية المستدامة، مع إبراز الأهمية الاستراتيجية للسياسات الثقافية في عمليات التنمية المعاصرة.

تعتمد الدراسة تصميمًا بحثيًا نوعيًا يستند إلى مراجعة موسعة للأدبيات. وقد خضعت مجموعة واسعة من المصادر الأكاديمية الوطنية والدولية لمراجعة منهجية، شملت الكتب، والمقالات المنشورة في الدوريات العلمية المحكمة، والتقارير الصادرة عن جهات دولية، مثل منظمة والمكتب (UNCTAD) «ومؤتمر الأمم المتحدة للتجارة والتنمية» (الأونكتاد)، (UNESCO) «الأمم المتحدة للتربية والعلم والثقافة» (اليونسكو)، إلى جانب منشورات علمية أخرى تتناول اقتصاديات الثقافة، والصناعات الإبداعية (Eurostat) «الإحصائي للاتحاد الأوروبي» (يوروستات) والتنمية الاقتصادية. وحُلَّت البيانات المجمعة باستخدام التحليل الموضوعي، بهدف تحديد الأبعاد الاقتصادية والاجتماعية والثقافية الرئيسة التي يسهم الفن من خلالها في التنمية. كما تدمج الدراسة منظورات نظرية مستمدة من أدبيات اقتصاديات الثقافة والاقتصاد الإبداعي، لبناء إطار مفاهيمي شامل يفسر العلاقة بين الإنتاج الفني والنمو الاقتصادي المستدام.

تُظهر النتائج أن الفن يسهم في التنمية الاقتصادية من خلال آليات متعددة ومتداخلة. فالصناعات الثقافية والإبداعية تولّد قيمة اقتصادية كبيرة عبر استحداث فرص عمل مباشرة وغير مباشرة، وزيادة الدخل القومي، وتشجيع ريادة الأعمال، ودعم التنوع الاقتصادي. كذلك، تُحفّز الاستثمارات الفنية والثقافية السياحة الثقافية، وتُعزّز الحضور الدولي للمدن وقدرتها التنافسية، وتدعم التنمية الإقليمية، وتحسين بناء العلامة المميزة للمدن. وتكشف الدراسة أيضاً أن الأنشطة الفنية تُنمّي الإبداع، والابتكار، والتفكير النقدي، والتعاون بين التخصصات، بما يُعزّز القدرة الابتكارية للاقتصادات القائمة على المعرفة. وإلى جانب الآثار الاقتصادية القابلة للقياس، يُعزّز الفن والثقافة رأس المال الاجتماعي من خلال تشجيع الانخراط المجتمعي، والتماسك الاجتماعي، والهوية الثقافية، والمشاركة العامة. وتشير الشواهد الدولية كذلك إلى أن الصناعات الإبداعية تشكل مكوناً متزايد الأهمية من الناتج المحلي الإجمالي العالمي، وتوفّر ملايين فرص العمل في مختلف أنحاء العالم، وهو ما يبرز دورها الاستراتيجي ضمن النظم الاقتصادية المعاصرة. وتدل النتائج، في مجملها، على أن إسهام الفن يتجاوز الأداء المالي ليشمل أبعاداً أوسع للتنمية المستدامة، من بينها تحسين جودة الحياة، والاستدامة الثقافية، والقدرة على الصمود الاجتماعي.

تُسهّم هذه الدراسة في الأدبيات القائمة من خلال تقديم توليف نظري شامل للعلاقة بين الفن والتنمية الاقتصادية، يجمع بين مقاربات اقتصاديات الثقافة والاقتصاد الإبداعي. وبخلاف المنظورات الاقتصادية التقليدية التي تربط التنمية أساساً بمؤشرات النمو على مستوى الاقتصاد الكلي، تُبيّن الدراسة أن الفن يمثل مورداً استراتيجياً للتنمية، قادراً على توليد قيمة اقتصادية واجتماعية وثقافية في آن واحد. وتؤكد الدراسة ضرورة اعتبار الاستثمارات في الفن والثقافة مكونات أصيلة في استراتيجيات التنمية المستدامة والسياسات العامة. وعلاوة على ذلك، تقدّم النتائج رؤية نظرية قيمة ودلالات تطبيقية لصناعات السياسات، والباحثين، والمؤسسات الثقافية، والممارسين في مجال التنمية، الساعين إلى تعزيز الصناعات الإبداعية وإدماج السياسات الثقافية في التخطيط الإنمائي الوطني والإقليمي طويل الأجل. ومن خلال إبراز القدرة التحويلية للإنتاج الفني ضمن الاقتصادات القائمة على المعرفة، تؤكد الدراسة ضرورة الاعتراف بالثقافة والإبداع بوصفهما ركيزتين أساسيتين للتنمية الاقتصادية المستدامة.

الكلمات المفتاحية: الفن، التنمية الاقتصادية، الاقتصاد الإبداعي، الصناعات الثقافية، رأس المال الثقافي.

Résumé Structuré :

Le développement économique a traditionnellement été évalué à partir d'indicateurs quantitatifs tels que le produit intérieur brut (PIB), la production industrielle, l'accumulation du capital et la croissance de la productivité. Toutefois, les théories contemporaines du développement soulignent que le développement durable englobe non seulement la croissance économique, mais également le bien-être social, le progrès culturel, la durabilité environnementale et le bien-être humain. Dans ce contexte, l'art et la culture se sont affirmés comme des moteurs stratégiques de la transformation économique, au-delà de leur seule dimension esthétique ou culturelle. Cette étude vise à examiner le rôle multidimensionnel de l'art dans le développement économique en analysant ses contributions à travers les perspectives de l'économie de la culture et de l'économie créative. Plus précisément, elle étudie la manière dont les activités artistiques et culturelles influencent la création d'emplois, l'innovation, le développement touristique, la compétitivité urbaine, le capital social et le développement durable, tout en mettant en évidence l'importance stratégique des politiques culturelles dans les processus contemporains de développement.

Cette étude adopte un dispositif de recherche qualitatif fondé sur une revue approfondie de la littérature. Un large éventail de sources scientifiques nationales et internationales a fait l'objet d'un examen systématique, comprenant des ouvrages, des articles publiés dans des revues à comité de lecture, des rapports émanant d'organismes internationaux tels que l'UNESCO, la CNUCED et Eurostat, ainsi que d'autres

publications scientifiques consacrées à l'économie de la culture, aux industries créatives et au développement économique. Les données recueillies ont été soumises à une analyse thématique afin d'identifier les principales dimensions économiques, sociales et culturelles par lesquelles l'art contribue au développement. L'étude intègre également des perspectives théoriques issues de la littérature sur l'économie de la culture et l'économie créative afin d'établir un cadre conceptuel global permettant d'expliquer la relation entre la production artistique et la croissance économique durable.

Les résultats montrent que l'art contribue au développement économique par de multiples mécanismes interdépendants. Les industries culturelles et créatives génèrent une valeur économique substantielle en créant des emplois directs et indirects, en augmentant le revenu national, en encourageant l'entrepreneuriat et en soutenant la diversification économique. En outre, les investissements artistiques et culturels stimulent le tourisme culturel, renforcent la visibilité internationale et la compétitivité des villes, soutiennent le développement régional et améliorent la construction de leur image de marque. L'étude révèle également que les activités artistiques favorisent la créativité, l'innovation, la pensée critique et la collaboration interdisciplinaire, renforçant ainsi la capacité d'innovation des économies fondées sur la connaissance. Au-delà de leurs effets économiques mesurables, les arts et la culture consolident le capital social en favorisant l'engagement communautaire, la cohésion sociale, l'identité culturelle et la participation citoyenne. Les données internationales indiquent également que les industries créatives représentent une composante de plus en plus importante du PIB mondial, tout en fournissant des millions d'emplois à travers le monde, ce qui témoigne de leur rôle stratégique au sein des systèmes économiques contemporains. Dans leur ensemble, les résultats indiquent que la contribution de l'art dépasse la performance financière et englobe des dimensions plus larges du développement durable, notamment l'amélioration de la qualité de vie, la durabilité culturelle et la résilience sociale.

Cette étude contribue à la littérature existante en proposant une synthèse théorique globale de la relation entre l'art et le développement économique, grâce à l'intégration des approches de l'économie de la culture et de l'économie créative. Contrairement aux perspectives économiques conventionnelles, qui associent principalement le développement aux indicateurs de croissance macroéconomique, cette recherche montre que l'art constitue une ressource stratégique de développement susceptible de générer simultanément de la valeur économique, sociale et culturelle. Elle souligne que les investissements dans les arts et la culture doivent être considérés comme des composantes à part entière des stratégies de développement durable et des politiques publiques. Par ailleurs, les résultats apportent des éclairages théoriques substantiels et des implications pratiques aux responsables publics, aux chercheurs, aux institutions culturelles et aux praticiens du développement qui cherchent à renforcer les industries créatives et à intégrer les politiques culturelles dans la planification du développement national et régional à long terme. En mettant en évidence la capacité de transformation de la production artistique au sein des économies fondées sur la connaissance, l'étude souligne la nécessité de reconnaître la culture et la créativité comme des piliers fondamentaux du développement économique durable.

Mots-clés: Art, développement économique, économie créative, industries culturelles, capital culturel.

Resumen Estructurado:

El desarrollo económico se ha evaluado tradicionalmente mediante indicadores cuantitativos, como el producto interior bruto (PIB), la producción industrial, la acumulación de capital y el crecimiento de la productividad. Sin embargo, las teorías contemporáneas del desarrollo subrayan que el desarrollo sostenible comprende no solo el crecimiento económico, sino también el bienestar social, el progreso cultural, la sostenibilidad ambiental y el bienestar humano. En este contexto, el arte y la cultura han adquirido relevancia como motores estratégicos de la transformación económica, más allá de su consideración como meras actividades estéticas o culturales. Este estudio tiene como objetivo examinar el papel multidimensional del arte en el desarrollo económico mediante el análisis de sus contribuciones desde las perspectivas de la economía de la cultura y la economía creativa. En concreto, la investigación examina cómo las actividades artísticas y culturales influyen en la generación de empleo, la innovación, el desarrollo turístico, la competitividad urbana, el capital social y el desarrollo sostenible, al tiempo que destaca la importancia estratégica de las políticas culturales en los procesos contemporáneos de desarrollo.

El estudio adopta un diseño de investigación cualitativo basado en una revisión exhaustiva de la literatura. Se revisó sistemáticamente un amplio conjunto de fuentes académicas nacionales e internacionales, entre ellas libros, artículos publicados en revistas científicas con revisión por pares, informes de organismos internacionales como la UNESCO, la UNCTAD y Eurostat, así como otras publicaciones académicas relativas a la economía de la cultura, las industrias creativas y el desarrollo económico. Los datos recopilados se analizaron mediante un análisis temático con el propósito de identificar las principales dimensiones económicas, sociales y culturales a través de las cuales el arte contribuye al desarrollo. Asimismo, el estudio integra perspectivas teóricas procedentes de la literatura sobre economía de la cultura y economía creativa para establecer un marco conceptual integral que explique la relación entre la producción artística y el crecimiento económico sostenible.

Los resultados muestran que el arte contribuye al desarrollo económico mediante múltiples mecanismos interconectados. Las industrias culturales y creativas generan un valor económico considerable al crear oportunidades de empleo directo e indirecto, incrementar la renta nacional, fomentar el emprendimiento y favorecer la diversificación económica. Además, las inversiones artísticas y culturales estimulan el turismo cultural, refuerzan la visibilidad internacional y la competitividad de las ciudades, impulsan el desarrollo regional y mejoran la construcción de la marca urbana. El estudio revela, asimismo, que las actividades artísticas fomentan la creatividad, la innovación, el pensamiento crítico y la colaboración interdisciplinaria, aumentando así la capacidad de innovación de las economías basadas en el conocimiento. Más allá de sus efectos económicos cuantificables, las artes y la cultura fortalecen el capital social al promover la implicación comunitaria, la cohesión social, la identidad cultural y la participación pública. La evidencia internacional también indica que las industrias creativas constituyen un componente cada vez más importante del PIB mundial y proporcionan millones de puestos de trabajo en todo el mundo, lo que pone de manifiesto su papel estratégico en los sistemas económicos contemporáneos. En conjunto, los resultados indican que la contribución del arte trasciende el desempeño financiero y abarca dimensiones más amplias del desarrollo sostenible, entre ellas la mejora de la calidad de vida, la sostenibilidad cultural y la resiliencia social.

Este estudio contribuye a la literatura existente al ofrecer una síntesis teórica integral de la relación entre el arte y el desarrollo económico mediante la integración de los enfoques de la economía de la cultura y la economía creativa. A diferencia de las perspectivas económicas convencionales, que vinculan el desarrollo principalmente con indicadores de crecimiento macroeconómico, esta investigación demuestra que el arte constituye un recurso estratégico para el desarrollo, capaz de generar simultáneamente valor económico, social y cultural. El estudio subraya que las inversiones en las artes y la cultura deben considerarse componentes integrales de las estrategias de desarrollo sostenible y de las políticas públicas. Asimismo, los resultados aportan valiosas perspectivas teóricas e implicaciones prácticas para los responsables de la formulación de políticas, los investigadores, las instituciones culturales y los profesionales del desarrollo que buscan fortalecer las industrias creativas e incorporar las políticas culturales a la planificación del desarrollo nacional y regional a largo plazo. Al destacar la capacidad transformadora de la producción artística en las economías basadas en el conocimiento, el estudio pone de relieve la necesidad de reconocer la cultura y la creatividad como pilares fundamentales del desarrollo económico sostenible.

Palabras clave: Arte, desarrollo económico, economía creativa, industrias culturales, capital cultural.

结构化摘要：

传统上，经济发展主要通过国内生产总值（GDP）、工业生产、资本积累和生产率增长等量化指标进行评估。然而，当代发展理论强调，可持续发展不仅涵盖经济增长，还包括社会福祉、文化进步、环境可持续性和人类福祉。在这一背景下，艺术与文化已成为推动经济转型的战略性动力，其作用不再局限于审美或文化活动本身。本研究旨在从文化经济学与创意经济的视角考察艺术对经济发展的贡献，探讨其在经济发展中的多维作用。具体而言，本研究分析艺术与文化活动如何影响就业创造、创新、旅游业发展、城市竞争力、社会资本和可持续发展，并突出文化政策在当代发展进程中的战略重要性。

本研究采用质性研究设计，以广泛的文献综述为基础，对国内外多种学术资料进行了系统梳理，包括专著、同行评审期刊论文、联合国教育、科学及文化组织（UNESCO）、联合国贸易和发

展会议（UNCTAD）及欧盟统计局（Eurostat）等国际机构发布的报告，以及其他涉及文化经济学、创意产业和经济发展的学术出版物。研究运用主题分析法对所收集的资料进行分析，以识别艺术促进发展的主要经济、社会与文化维度。同时，本研究整合文化经济学与创意经济文献中的理论视角，构建综合性概念框架，以阐释艺术生产与可持续经济增长之间的关系。

研究结果表明，艺术通过多种相互关联的机制促进经济发展。文化与创意产业通过创造直接和间接就业机会、增加国民收入、鼓励创业以及支持经济多元化，产生显著的经济价值。此外，艺术与文化投资能够带动文化旅游，提升城市的国际知名度与竞争力，促进区域发展，并加强城市品牌建设。研究进一步发现，艺术活动有助于培育创造力、创新能力、批判性思维及跨学科协作，从而提升知识型经济的创新能力。除可量化的经济影响外，艺术与文化还通过促进社区参与、社会凝聚力、文化认同和公众参与，增强社会资本。国际证据亦表明，创意产业在全球国内生产总值中占据日益重要的地位，并在全球范围内提供数以百万计的就业岗位，彰显了其在当代经济体系中的战略作用。总体而言，研究结果显示，艺术的贡献超越了财务绩效，涵盖可持续发展的更广泛维度，包括生活质量的改善、文化可持续性和社会韧性的提升。

本研究通过整合文化经济学与创意经济两种研究进路，对艺术与经济发展之间的关系进行了全面的理论综合，从而拓展了现有文献。传统经济学视角主要将发展与宏观经济增长指标相联系，而本研究表明，艺术是一种战略性发展资源，能够同时创造经济、社会与文化价值。研究强调，应将艺术与文化投资视为可持续发展战略和公共政策的有机组成部分。此外，研究结果为致力于壮大创意产业、将文化政策纳入国家与区域长期发展规划的政策制定者、研究人员、文化机构及发展领域实践者，提供了有价值的理论见解与实践启示。通过突出艺术生产在知识型经济中的变革能力，本研究强调，有必要将文化与创造力确立为可持续经济发展的基本支柱。

关键词： 艺术、经济发展、创意经济、文化产业、文化资本。

Структурированная Аннотация:

Экономическое развитие традиционно оценивалось на основе количественных показателей, таких как валовой внутренний продукт (ВВП), промышленное производство, накопление капитала и рост производительности. Однако современные теории развития подчёркивают, что устойчивое развитие охватывает не только экономический рост, но и общественное благосостояние, культурный прогресс, экологическую устойчивость и благополучие человека. В этом контексте искусство и культура приобрели значение стратегических движущих сил экономических преобразований, выходя за рамки исключительно эстетической или культурной деятельности. Цель настоящего исследования — изучить многоаспектную роль искусства в экономическом развитии, рассматривая его вклад с позиций экономики культуры и креативной экономики. В частности, исследуется влияние художественной и культурной деятельности на создание рабочих мест, инновации, развитие туризма, конкурентоспособность городов, социальный капитал и устойчивое развитие; при этом особое внимание уделяется стратегическому значению культурной политики в современных процессах развития.

В исследовании применяется качественный исследовательский дизайн, основанный на обширном обзоре литературы. Систематическому рассмотрению подвергнут широкий круг национальных и международных академических источников, включая книги, статьи в рецензируемых научных журналах, доклады международных организаций и ведомств, таких как ЮНЕСКО, ЮНКТАД и Евростат, а также другие научные публикации, посвящённые экономике культуры, креативным индустриям и экономическому развитию. Собранные данные проанализированы с использованием тематического анализа с целью выявления основных экономических, социальных и культурных аспектов вклада искусства в развитие. В исследовании также интегрированы теоретические подходы, представленные в литературе по экономике культуры и креативной экономике, для формирования комплексной концептуальной основы, объясняющей взаимосвязь между художественным производством и устойчивым экономическим ростом.

Результаты показывают, что искусство способствует экономическому развитию посредством множества взаимосвязанных механизмов. Культурные и креативные индустрии создают значительную экономическую ценность, обеспечивая прямую и косвенную занятость, увеличивая национальный доход, стимулируя предпринимательство и поддерживая диверсификацию экономики. Кроме того, инвестиции в искусство и культуру стимулируют культурный туризм, повышают международную узнаваемость и конкурентоспособность городов, способствуют региональному развитию и совершенствуют городской брендинг. Исследование также выявляет, что художественная деятельность способствует развитию творческих способностей, инноваций, критического мышления и междисциплинарного сотрудничества, тем самым повышая инновационный потенциал экономик, основанных на знаниях. Помимо измеримых экономических эффектов, искусство и культура укрепляют социальный капитал, содействуя вовлечённости местных сообществ, социальной сплочённости, культурной идентичности и общественному участию. Международные данные также свидетельствуют о том, что креативные индустрии составляют всё более значимую долю мирового ВВП и обеспечивают миллионы рабочих мест во всём мире, что подтверждает их стратегическую роль в современных экономических системах. В целом результаты показывают, что вклад искусства выходит за пределы финансовых показателей и охватывает более широкие аспекты устойчивого развития, включая повышение качества жизни, культурную устойчивость и социальную жизнестойкость.

Настоящее исследование вносит вклад в существующую литературу, предлагая комплексный теоретический синтез представлений о взаимосвязи искусства и экономического развития посредством интеграции подходов экономики культуры и креативной экономики. В отличие от традиционных экономических подходов, преимущественно связывающих развитие с показателями макроэкономического роста, исследование демонстрирует, что искусство выступает стратегическим ресурсом развития, способным одновременно создавать экономическую, социальную и культурную ценность. В работе подчёркивается, что инвестиции в искусство и культуру следует рассматривать как неотъемлемые компоненты стратегий устойчивого развития и государственной политики. Кроме того, полученные результаты содержат ценные теоретические положения и практические выводы для лиц, разрабатывающих государственную политику, исследователей, учреждений культуры и специалистов-практиков в области развития, стремящихся укрепить креативные индустрии и включить культурную политику в долгосрочное планирование национального и регионального развития. Акцентируя преобразующий потенциал художественного производства в экономиках, основанных на знаниях, исследование подчёркивает необходимость признания культуры и творчества фундаментальными опорами устойчивого экономического развития.

Ключевые слова: искусство, экономическое развитие, креативная экономика, культурные индустрии, культурный капитал.

संरचित सार:

आर्थिक विकास का मूल्यांकन परंपरागत रूप से सकल घरेलू उत्पाद (जीडीपी), औद्योगिक उत्पादन, पूँजी संचय और उत्पादकता वृद्धि जैसे मात्रात्मक संकेतकों के आधार पर किया जाता रहा है। तथापि, समकालीन विकास सिद्धांत इस बात पर बल देते हैं कि सतत विकास में केवल आर्थिक वृद्धि ही नहीं, बल्कि सामाजिक कल्याण, सांस्कृतिक उन्नति, पर्यावरणीय संधारणीयता और मानव कल्याण भी सम्मिलित हैं। इस संदर्भ में, कला और संस्कृति महज़ सौंदर्यपरक अथवा सांस्कृतिक गतिविधियों तक सीमित न रहकर आर्थिक रूपांतरण के रणनीतिक प्रेरक के रूप में उभरी हैं। इस अध्ययन का उद्देश्य सांस्कृतिक अर्थशास्त्र और सृजनात्मक अर्थव्यवस्था के दृष्टिकोणों से कला के योगदानों का अन्वेषण करते हुए आर्थिक विकास में उसकी बहुआयामी भूमिका का परीक्षण करना है। विशेष रूप से, यह शोध इस बात की पड़ताल करता है कि कलात्मक और सांस्कृतिक गतिविधियाँ रोजगार सृजन, नवाचार, पर्यटन विकास, शहरी प्रतिस्पर्धात्मकता, सामाजिक पूँजी और सतत विकास को किस प्रकार प्रभावित करती हैं। साथ ही, यह समकालीन विकास प्रक्रियाओं में सांस्कृतिक नीतियों के रणनीतिक महत्त्व को रेखांकित करता है।

यह अध्ययन व्यापक साहित्य समीक्षा पर आधारित गुणात्मक अनुसंधान अभिकल्प अपनाता है। राष्ट्रीय और अंतरराष्ट्रीय अकादमिक स्रोतों की एक विस्तृत शृंखला की व्यवस्थित समीक्षा की गई, जिसमें पुस्तकें, समकक्ष-समीक्षित शोध-पत्रिकाओं में प्रकाशित लेख, यूनेस्को (UNESCO), संयुक्त राष्ट्र व्यापार और विकास सम्मेलन (UNCTAD) तथा

यूरोस्टैट (Eurostat) जैसे अंतरराष्ट्रीय निकायों द्वारा प्रकाशित प्रतिवेदन और सांस्कृतिक अर्थशास्त्र, सृजनात्मक उद्योगों तथा आर्थिक विकास से संबंधित अन्य विद्वत्तापूर्ण प्रकाशन सम्मिलित थे। संकलित आँकड़ों और सामग्री का विषयगत विश्लेषण किया गया, ताकि उन प्रमुख आर्थिक, सामाजिक और सांस्कृतिक आयामों की पहचान की जा सके जिनके माध्यम से कला विकास में योगदान देती है। अध्ययन में सांस्कृतिक अर्थशास्त्र और सृजनात्मक अर्थव्यवस्था संबंधी साहित्य के सैद्धांतिक दृष्टिकोणों को भी एकीकृत किया गया है, जिससे कलात्मक उत्पादन और सतत आर्थिक वृद्धि के बीच संबंध की व्याख्या करने वाला एक समग्र संकल्पनात्मक ढाँचा निर्मित किया जा सके।

निष्कर्ष दर्शाते हैं कि कला अनेक परस्पर संबद्ध तंत्रों के माध्यम से आर्थिक विकास में योगदान देती है। सांस्कृतिक और सृजनात्मक उद्योग प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रोजगार के अवसर उत्पन्न करके, राष्ट्रीय आय बढ़ाकर, उद्यमिता को प्रोत्साहित करके और आर्थिक विविधीकरण को समर्थन देकर पर्याप्त आर्थिक मूल्य सृजित करते हैं। इसके अतिरिक्त, कला और संस्कृति में निवेश सांस्कृतिक पर्यटन को प्रोत्साहित करता है, नगरों की अंतरराष्ट्रीय दृश्यता और प्रतिस्पर्धात्मकता को बढ़ाता है, क्षेत्रीय विकास को सुदृढ़ करता है तथा शहरी ब्रांड निर्माण को बेहतर बनाता है। अध्ययन यह भी दर्शाता है कि कलात्मक गतिविधियाँ सृजनशीलता, नवाचार, आलोचनात्मक चिंतन और अंतर्विषयी सहयोग को बढ़ावा देती हैं, जिससे ज्ञान-आधारित अर्थव्यवस्थाओं की नवाचार क्षमता में वृद्धि होती है। अपने मापनीय आर्थिक प्रभावों से परे, कला और संस्कृति सामुदायिक संलग्नता, सामाजिक एकजुटता, सांस्कृतिक पहचान और सार्वजनिक सहभागिता को प्रोत्साहित करके सामाजिक पूँजी को सुदृढ़ करती हैं। अंतरराष्ट्रीय साक्ष्य यह भी संकेत करते हैं कि सृजनात्मक उद्योग वैश्विक सकल घरेलू उत्पाद का उत्तरोत्तर महत्वपूर्ण घटक बन रहे हैं और विश्व भर में लाखों रोजगार उपलब्ध करा रहे हैं, जो समकालीन आर्थिक व्यवस्थाओं में उनकी रणनीतिक भूमिका को प्रदर्शित करता है। समग्र रूप से, परिणाम संकेत करते हैं कि कला का योगदान वित्तीय निष्पादन से आगे बढ़कर सतत विकास के व्यापक आयामों को समाहित करता है, जिनमें जीवन की गुणवत्ता में सुधार, सांस्कृतिक संधारणीयता और सामाजिक प्रत्यास्थता सम्मिलित हैं।

यह अध्ययन सांस्कृतिक अर्थशास्त्र और सृजनात्मक अर्थव्यवस्था के उपागमों को एकीकृत करके कला और आर्थिक विकास के संबंध का समग्र सैद्धांतिक संश्लेषण प्रस्तुत करता है तथा इस प्रकार विद्यमान साहित्य में योगदान देता है। विकास को मुख्यतः समष्टि-आर्थिक वृद्धि के संकेतकों से संबद्ध करने वाले पारंपरिक आर्थिक दृष्टिकोणों से भिन्न, यह शोध दर्शाता है कि कला विकास के एक ऐसे रणनीतिक संसाधन के रूप में कार्य करती है जो एक साथ आर्थिक, सामाजिक और सांस्कृतिक मूल्य सृजित करने में सक्षम है। अध्ययन इस बात पर बल देता है कि कला और संस्कृति में निवेश को सतत विकास रणनीतियों और सार्वजनिक नीति के अभिन्न घटकों के रूप में देखा जाना चाहिए। इसके अतिरिक्त, निष्कर्ष उन नीति-निर्माताओं, शोधकर्ताओं, सांस्कृतिक संस्थानों और विकास क्षेत्र के व्यावसायिक कार्यकर्ताओं के लिए मूल्यवान सैद्धांतिक अंतर्दृष्टियाँ तथा व्यावहारिक निहितार्थ प्रस्तुत करते हैं, जो सृजनात्मक उद्योगों को सुदृढ़ करने और सांस्कृतिक नीतियों को दीर्घकालिक राष्ट्रीय तथा क्षेत्रीय विकास नियोजन में समाविष्ट करने का प्रयास कर रहे हैं। ज्ञान-आधारित अर्थव्यवस्थाओं में कलात्मक उत्पादन की रूपांतरणकारी क्षमता को उजागर करते हुए, अध्ययन संस्कृति और सृजनशीलता को सतत आर्थिक विकास के आधारभूत स्तंभों के रूप में मान्यता देने की आवश्यकता पर बल देता है।

मुख्य शब्द: कला, आर्थिक विकास, सृजनात्मक अर्थव्यवस्था, सांस्कृतिक उद्योग, सांस्कृतिक पूँजी।

Yapılandırılmış Özet:

Ekonomik kalkınma, geleneksel olarak gayrisafi yurt içi hasıla (GSYİH), sanayi üretimi, sermaye birikimi ve verimlilik artışı gibi nicel göstergeler üzerinden değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, çağdaş kalkınma kuramları, sürdürülebilir kalkınmanın yalnızca ekonomik büyümeyi değil, aynı zamanda toplumsal refahı, kültürel ilerlemeyi, çevresel sürdürülebilirliği ve insan esenliğini de kapsadığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda sanat ve kültür, salt estetik veya kültürel faaliyetler olmanın ötesinde, ekonomik dönüşümün stratejik itici güçleri olarak öne çıkmıştır. Bu çalışma, sanatın ekonomik kalkınmadaki çok boyutlu rolünü, kültür ekonomisi ve yaratıcı ekonomi perspektiflerinden sunduğu katkıları inceleyerek ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, özellikle sanatsal ve kültürel faaliyetlerin istihdam yaratma, yenilikçilik, turizmin gelişimi, kentsel rekabet gücü, sosyal sermaye ve sürdürülebilir kalkınma üzerindeki etkilerini incelemekte; çağdaş kalkınma süreçlerinde kültür politikalarının stratejik önemini vurgulamaktadır.

Bu çalışmada, kapsamlı bir literatür taramasına dayanan nitel araştırma deseni benimsenmiştir. Kitaplar, hakemli dergilerde yayımlanan makaleler, UNESCO, UNCTAD ve Eurostat gibi uluslararası kuruluşların yayımladığı raporlar ile kültür ekonomisi, yaratıcı endüstriler ve ekonomik kalkınmaya ilişkin diğer bilimsel yayınlar dâhil olmak üzere geniş bir ulusal ve uluslararası akademik kaynak yelpazesi sistematik

biçimde incelenmiştir. Toplanan veriler, sanatın kalkınmaya katkı sağladığı başlıca ekonomik, toplumsal ve kültürel boyutları belirlemek amacıyla tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışmada ayrıca, sanatsal üretim ile sürdürülebilir ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi açıklayan bütüncül bir kavramsal çerçeve oluşturmak üzere kültür ekonomisi ve yaratıcı ekonomi literatüründeki kuramsal yaklaşımlar bir araya getirilmiştir.

Bulgular, sanatın birbiriyle bağlantılı çok sayıda mekanizma aracılığıyla ekonomik kalkınmaya katkıda bulunduğunu göstermektedir. Kültürel ve yaratıcı endüstriler; doğrudan ve dolaylı istihdam olanakları yaratarak, millî geliri artırarak, girişimciliği teşvik ederek ve ekonomik çeşitlenmeyi destekleyerek önemli bir ekonomik değer üretmektedir. Ayrıca sanatsal ve kültürel yatırımlar, kültür turizmini canlandırmakta, kentlerin uluslararası görünürlüğünü ve rekabet gücünü artırmakta, bölgesel kalkınmayı güçlendirmekte ve kent markalaşmasını geliştirmektedir. Çalışma, sanatsal faaliyetlerin yaratıcılığı, yenilikçiliği, eleştirel düşünmeyi ve disiplinlerarası iş birliğini teşvik ederek bilgi temelli ekonomilerin yenilik kapasitesini artırdığını da ortaya koymaktadır. Sanat ve kültür, ölçülebilir ekonomik etkilerinin ötesinde, topluluk düzeyinde etkin katılımı, toplumsal bütünleşmeyi, kültürel kimliği ve kamusal katılımı destekleyerek sosyal sermayeyi güçlendirmektedir. Uluslararası bulgular da yaratıcı endüstrilerin küresel GSYİH'nin giderek daha önemli bir bileşenini oluşturduğunu ve dünya genelinde milyonlarca kişiye istihdam sağladığını göstererek bu endüstrilerin çağdaş ekonomik sistemlerdeki stratejik rolünü ortaya koymaktadır. Genel olarak sonuçlar, sanatın katkısının finansal performansın ötesine geçtiğini ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, kültürel sürdürülebilirlik ve toplumsal dayanıklılık dâhil olmak üzere sürdürülebilir kalkınmanın daha geniş boyutlarını kapsadığını göstermektedir.

Bu çalışma, kültür ekonomisi ve yaratıcı ekonomi yaklaşımlarını bütünleştirerek sanat ile ekonomik kalkınma arasındaki ilişkiye dair kapsamlı bir kuramsal sentez sunmakta ve mevcut literatüre katkıda bulunmaktadır. Kalkınmayı öncelikle makroekonomik büyüme göstergeleriyle ilişkilendiren geleneksel ekonomik yaklaşımlardan farklı olarak bu araştırma, sanatın eş zamanlı biçimde ekonomik, toplumsal ve kültürel değer üretebilen stratejik bir kalkınma kaynağı işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Çalışma, sanat ve kültür yatırımlarının sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin ve kamu politikalarının ayrılmaz bileşenleri olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca bulgular, yaratıcı endüstrileri güçlendirmeyi ve kültür politikalarını uzun vadeli ulusal ve bölgesel kalkınma planlamasına dâhil etmeyi amaçlayan politika yapıcılara, araştırmacılara, kültür kurumlarına ve kalkınma alanındaki uygulayıcılara değerli kuramsal içgörüler ve uygulamaya yönelik çıkarımlar sunmaktadır. Sanatsal üretimin bilgi temelli ekonomilerdeki dönüştürücü kapasitesini öne çıkaran çalışma, kültür ve yaratıcılığın sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın temel dayanakları olarak kabul edilmesi gerektiğinin altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Ekonomik Kalkınma, Yaratıcı Ekonomi, Kültürel Endüstriler, Kültürel Sermaye.

www.turkishstudies.net/economy**Turkish Studies - Economics, Finance, Politics**

eISSN: 2667-5625

**ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY**

The Role of Art in Economic Development

Introduction

The concept of economic development¹ has been defined and interpreted in various ways throughout history. Traditional approaches to development have largely assessed development through indicators such as economic growth, industrialization, and increases in per capita income. In contrast, contemporary development theories emphasize that economic growth alone is not sufficient; elements such as social welfare, cultural development, education, quality of life, and sustainability are also integral components of the development process. Accordingly, development is associated not only with increases in economic indicators but also with improvements in individuals' living conditions and the level of social development (Sen, 1999).

With the rise of knowledge- and technology-based economies in the 21st century, standard production models have begun to be replaced by production processes based on creativity, innovation, and knowledge. The “creative economy” approach that emerged as a result of this transformation has revealed that cultural and artistic production is one of the fundamental sources of economic growth. Art and cultural activities have evolved beyond being merely fields that produce aesthetic and cultural value; they have become strategic sectors that generate economic value, foster innovation, and contribute to social development (Throsby, 2001).

The increasing competition among countries and cities driven by globalization has shown that economic superiority depends not only on industrial production and technological capacity but also on creative potential. In this context, art and culture rank among the key resources that support economic development. Sectors such as design, visual arts, performing arts, architecture, film, music, media, and digital content production—collectively referred to as the creative industries—have become one of the key drivers of growth in both developed and developing economies (Florida, 2002).

One of the most tangible contributions art makes to economic development is realized through the creative industries. Because these sectors require a high level of creativity and knowledge, they generate significant added value (Çırakoğlu and Odabaşı, 2018). Furthermore, the creative industries provide employment opportunities—particularly for the young and educated population—encourage entrepreneurship, and enhance economic diversity. The growing demand for cultural products in international markets has made the economic dimension of art more visible. The export of cultural products—such as films, television series, music, design products, and traditional

¹ For detailed information, see: Akcan ve Metin, 2018; Akıncı 2015; Çanakçıoğlu 2018; Hüseyini ve Çakmak 2017; Kurt 2018; Yardımcıoğlu ve Beşel, 2013; Çelik vd., 2019; Savrul ve Yağış, 2020; Tuncay ve Kaparova, 2020; Ülger, 2020; Ravanoglu, 2020; Kadiroğlu ve Türko, 2024; Artekin, 2024; Yalçınkaya ve Nano, 2024; Arslantaş, 2025; Yılmaz ve Temiz, 2025; Gümüş, 2026.

handicrafts—contributes to countries' foreign trade revenues and enhances their international competitiveness.

The contributions of the arts to economic development are not limited to production and employment. Arts and cultural activities also play significant roles in regional development and urbanization processes. Cultural heritage sites, museums, art galleries, festivals, and biennials boost the appeal of cities, thereby revitalizing tourism. Cultural tourism makes significant contributions to local economies because it attracts high-spending segments of tourists. One of the most striking examples of this phenomenon is what is referred to in the literature as the “Bilbao Effect.” The Guggenheim Museum, which opened in 1997 in Bilbao, Spain—a city experiencing economic stagnation during the post-industrial era—contributed to the region's transformation into an international center of culture and tourism and demonstrated the impact of art investments on economic transformation.

Among the ways art contributes to regional development are urban revitalization and branding processes. The conversion of abandoned industrial sites into art centers, galleries, and venues for cultural events attracts new investment to regions and improves quality of life. New York's SoHo district and Istanbul's Bomonti neighborhood are cited as key examples of this transformation. Furthermore, international art festivals, biennials, and cultural events boost cities' global visibility and help attract direct foreign investment.

Art also plays a significant role in the development of innovation, which is one of the key elements of economic development. Art education and artistic activities help individuals develop their creative thinking, problem-solving, and critical analysis skills. In particular, interdisciplinary interactions between the fields of art, technology, and engineering lay the groundwork for the emergence of innovative products and services. Fields such as industrial design, digital media, and game development are important examples of how the convergence of art and technology can be transformed into economic value. Furthermore, according to Richard Florida's (2002) “Creative Class” theory, highly skilled workers and entrepreneurs prefer to live in cities with culturally rich and creative environments. This demonstrates that art supports economic development by attracting high-quality human capital.

The contributions of the arts to economic development also yield significant results on the social front. Artistic activities strengthen communication among individuals, increase social participation, and contribute to the development of social capital by fostering interaction among different social groups. Strong social capital enhances social trust and supports social cohesion, which is one of the fundamental conditions for sustainable development. Furthermore, encouraging young people to engage in artistic activities can reduce social exclusion, support individual development, and help lower crime rates. In this regard, art is an important tool for development that supports not only economic growth but also social well-being and social stability.

In conclusion, arts and cultural activities offer multidimensional contributions that go beyond economic growth in today's understanding of development. Through the creative industries, they generate employment and income, support cultural tourism, enhance the brand value of cities, foster innovation, and strengthen social capital. For this reason, investments in the arts and cultural policies must be considered among the key components of sustainable economic development strategies. Given the arts' capacity to generate economic and social value, it can be said that investments in the fields of culture and the arts hold strategic importance in achieving long-term development goals.

Method

This study is based on a qualitative research method. A literature review was used as the data collection tool in this study. Published national and international academic studies in the fields of the economics of art, creative industries, cultural policy, and economic development were examined.

As part of the research, books, peer-reviewed journal articles, reports from international organizations, and scientific studies were analyzed. The data obtained were evaluated using thematic analysis, and the contributions of the arts to economic development were classified under specific headings.

The primary objective of the study is to explain the relationship between the arts and the economy within a theoretical framework and to systematically evaluate the findings presented in the existing literature.

Theoretical Framework

The Cultural Economics Approach

Cultural economics is an interdisciplinary field of research that examines the economic dimensions of cultural and artistic activities. Drawing on various disciplines such as economics, sociology, cultural studies, and arts management, this approach evaluates the processes of production, distribution, marketing, and consumption of cultural products through the lens of economic analysis. One of the fundamental assumptions of the cultural economy is that cultural and artistic products do not merely possess aesthetic and symbolic value, but are also products that generate economic value and occupy an important place within the economic system (Towse, 2019).

Cultural products encompass a broad range of areas, including works of art, music, film, theater, literature, traditional handicrafts, design products, and elements of cultural heritage. These products differ from other economic products in certain respects due to their symbolic meanings, unique characteristics, and creative labor processes. Demand for cultural products is often shaped by individuals' aesthetic preferences, cultural backgrounds, and social values. This situation causes cultural markets to operate according to dynamics that differ from those of traditional markets. However, these differences do not imply that cultural activities are economically insignificant. On the contrary, the cultural economy approach demonstrates that cultural activities make significant contributions to economic growth, employment, and income generation (Throsby, 2001).

In the literature on the cultural economy, art is regarded as a field of activity that generates both direct and indirect economic impacts. Direct impacts include increases in revenue, employment, and value added arising from art production, cultural events, and the creative industries. Indirect effects, on the other hand, manifest as the development of cultural tourism, the revitalization of local economies, improvements in the investment climate, and an increase in cities' brand value. Particularly with the growth of the creative industries, the culture and arts sectors have become a key component of the knowledge economy and have begun to take center stage in economic development policies in many countries.

The cultural economy approach emphasizes that the arts are not merely a sector that generates economic output, but also create public value that contributes to enhancing social well-being. Artistic activities foster individuals' creativity, help preserve cultural identity, and support social integration. For this reason, the returns on cultural investments cannot be measured solely by financial indicators; factors such as social capital, quality of life, cultural sustainability, and social cohesion are also incorporated into the evaluation process.

Today, the cultural economy is recognized as one of the key theoretical frameworks explaining the role of the arts and culture sectors in economic development strategies. This approach highlights the place of cultural activities within the economic system and scientifically explains the impacts of the arts on economic growth, job creation, innovation capacity, and sustainable development. Life in the seas and oceans consists of plants, various animal species, and other organisms sustained by saltwater. Therefore, aquatic life shapes the very foundation of nature. These forms of life captivate people not only in terms of their vital functions but also visually (Kandemir, 2025: 463–482). Thus, by drawing inspiration from every field and adding a visual aesthetic, art has

transformed nature into a way of life. Consequently, the cultural economy perspective reveals that art is not merely a cultural activity but also a crucial component of economic and social development.

The Creative Economy Approach

The concept of the creative economy is an approach that argues that economic growth cannot be explained solely by physical capital, natural resources, and traditional factors of production; rather, creativity, knowledge, cultural capital, and intellectual capital are also decisive factors in the production of economic value. This concept has gained particular significance with the transition to the information society and has become one of the fundamental theoretical frameworks explaining the new dynamics of economic development. According to the creative economy approach, creative activities such as art, design, media, advertising, software, digital content production, architecture, fashion, and the entertainment industry are among the key drivers of economic growth and competitiveness (Howkins, 2001).

The concept of the creative economy emphasizes that economic value stems not only from material production processes but also from human creativity, accumulated knowledge, and innovative thinking. In this context, creativity is regarded as a strategic factor of production within the economic system. In particular, technological advancements and digitalization processes have accelerated the growth of creative sectors on a global scale and increased the contributions these sectors make to national economies. Today, creative industries are among the priority areas in the development policies of many countries due to their potential to generate high added value, create skilled employment, and provide a competitive advantage in international markets.

One of the key characteristics of the creative economy approach is that human creativity can generate economic value even under conditions where material resources are limited. This presents a significant development opportunity, particularly for countries with limited natural resources. Creativity-based sectors can contribute to economic growth through a high level of knowledge and innovation capacity, despite requiring only a low level of physical capital. For this reason, many countries are supporting the development of creative sectors by integrating their culture and arts policies with their economic development strategies.

Art is regarded as one of the fundamental components of the creative economy. Artistic production processes not only create cultural value but also generate new job opportunities, encourage entrepreneurship, and contribute to the development of the creative workforce. Furthermore, artistic activities, through their interaction with other creative sectors, pave the way for the emergence of innovative products and services. The creative contributions of art in fields such as design, digital media, game development, and visual communication have become a key source of economic value creation.

As emphasized by the United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), the creative economy offers a holistic development model that brings together economic growth, cultural diversity, technological innovation, and sustainable development goals. Therefore, supporting the creative sectors not only generates economic benefits but also contributes to the preservation of cultural heritage, the enhancement of social participation, and the achievement of sustainable development goals.

The creative economy approach has redefined the role of art and culture within the economic system and has brought creativity to the forefront as one of the key elements of economic development. This approach demonstrates that art is not merely a cultural activity but also serves as a strategic resource in terms of economic growth, employment, innovation, and international competitiveness. For this reason, art and the creative industries are now considered key components of sustainable development policies.

Findings

The Job-Creating Impact of the Arts

Empirical studies conducted worldwide and data from international organizations (UNESCO, UNCTAD, Eurostat) reveal the role of arts and culture in economic development through striking findings:

Research/Organization	Key Findings and Economic Indicators
Contribution to Global GDP (UNESCO)	The cultural and creative industries account for approximately 3.1% of global GDP. This sector provides employment for approximately 30 million people worldwide.
Regional Development and Multiplier Effect (Arts & Economic Prosperity Reports)	Every dollar spent on arts events generates approximately \$5 in additional economic activity (multiplier effect) in the local economy (restaurants, hotels, transportation, etc.).
European Union Data (Eurostat)	Across the EU, employment in the cultural sector accounts for 3.8% of total employment. Creative cities that attract a skilled workforce (such as Berlin, Paris, and Amsterdam) have growth rates that are, on average, 1.5% higher than those of industrial cities.
The Relationship Between Innovation and Patents (Kim & Kim, 2021)	Technology companies with art- and design-focused budgets have shown a 12% increase in annual patent acquisition rates and a significant rise in brand loyalty compared to companies focused solely on engineering.
Social Capital and Trust Index (EADI Studies)	It has been found that in regions where culture and arts festivals are held regularly, the social trust index is 18% higher and there are sustained declines in local crime rates.

According to research findings, the arts sector is a significant source of employment. Fields such as music, theater, film, visual arts, design, and digital media provide direct employment to millions of people. In addition, the economic activity generated by the arts sector indirectly supports many different sectors (UNESCO, 2013).

One of the key characteristics of employment in the arts is that it requires a high level of creativity. This helps employees enhance their knowledge and skills, thereby contributing to economic efficiency.

Art and Tourism

One of the areas where art contributes to economic development is tourism. Cultural heritage sites, museums, galleries, and art festivals attract millions of tourists. Thanks to cultural tourism activities, the hospitality, transportation, and food and beverage sectors are experiencing an economic boom (Richards, 2018).

In particular, cities with a high concentration of cultural events have seen a significant increase in tourism revenue. This directly contributes to local economies and supports regional development.

Art and Innovation

There is a strong relationship between creativity and economic growth. Artistic activities help individuals develop their problem-solving skills and encourage innovative thinking. The development of innovative thinking, in turn, contributes to an increase in entrepreneurial activity (Florida, 2002).

The fact that technology companies today are placing increasing emphasis on design and creativity is one of the concrete indicators of the relationship between art and economic performance.

City Branding and Art

Investments in the arts contribute to cities' recognition at the national and international levels. Cultural events and arts projects enhance cities' brand value and increase their ability to attract investment (Evans, 2009).

Many cities are developing economic development strategies through arts centers and cultural events. This approach has gained particular importance with the spread of the "creative cities" model.

Social Capital and Social Well-Being

Artistic activities generate not only economic but also social benefits. Cultural events strengthen communication among individuals and enhance social solidarity. This contributes to the development of social capital (Putnam, 2000).

Combining traditional production methods with modern design approaches will provide opportunities for differentiation in both national and international markets. Handicrafts are a manifestation of a society's cultural history. The motifs, materials, and techniques used in handicrafts reflect cultural values. Preserving these is important not only economically but also culturally (Kandemir, 2026).

Strengthening social capital is also important for economic development. In societies with high levels of trust, economic partnerships are established more easily, and economic efficiency increases.

Art and Economic Development in Turkey

Thanks to its rich cultural heritage and artistic legacy, Turkey possesses significant potential for a cultural economy. Many cities, particularly Istanbul, host international art events. Biennials, festivals, and cultural events not only boost tourism revenue but also enhance the country's cultural visibility.

In recent years, various public policies aimed at developing the creative industries have been implemented. However, there is a need to increase investment in culture and the arts, support creative entrepreneurship, and strengthen cultural infrastructure.

Research findings indicate that the effects of art on economic development are multifaceted. While traditional economic approaches have failed to adequately explain the economic value of art, the contemporary understanding of the creative economy addresses this shortcoming.

The economic contributions of artistic activities extend beyond the generation of direct revenue. Effects such as the development of creativity, increased capacity for innovation, the

strengthening of social capital, and the enhancement of cities' brand value are of great importance for long-term economic growth.

Furthermore, the arts are seen as a field aligned with sustainable development goals. Investments in the arts support economic growth while also safeguarding social well-being and cultural diversity.

Conclusions and Recommendations

This study examines the effects of art on economic development from both theoretical and practical perspectives. The literature review conducted revealed that art and cultural activities play a significant role in the economic development process. The findings reveal that art contributes to economic development through various mechanisms, such as creating jobs, increasing tourism revenue, enhancing innovation capacity, raising the brand value of cities, and strengthening social capital. Particularly in today's world, where knowledge- and creativity-based economies are on the rise, the arts and culture sectors hold a prominent position among the factors supporting economic growth.

Research findings show that the economic impacts of the arts are not limited to generating direct income and employment. Artistic activities enhance individuals' creativity, encourage innovative thinking, and strengthen social interaction. In this regard, art contributes not only to economic growth but also to the social dimensions of development, such as social cohesion, cultural sustainability, and improved quality of life. Therefore, within the framework of contemporary development, art should be viewed not merely as a cultural activity but as a strategic element that supports economic and social development.

In this context, investments in the arts and culture must be treated as an integral part of economic development strategies. It is of great importance for public institutions to develop policies that support the creative industries, increase investments in cultural infrastructure, and strengthen incentive mechanisms for the arts. Furthermore, the preservation of cultural heritage, the support of artistic production, and the establishment of a sustainable structure for the creative sectors will contribute to the achievement of long-term development goals.

Various policy recommendations can be developed to more effectively harness the economic potential of the arts. First and foremost, giving greater prominence to arts education within the education system will contribute to the development of creative thinking skills and the cultivation of the creative workforce of the future. In addition, increasing grant programs, incentives, and financial support for artists and creative entrepreneurs will accelerate the growth of the creative industries. Furthermore, the effective protection of intellectual property rights will ensure that the work of artists and creative sector professionals is converted into economic value, thereby supporting the sector's sustainability.

At the same time, partnerships established among universities, local governments, civil society organizations, and the private sector can provide significant support for the development of the creative industries and for increasing the economic contributions of the arts. In particular, promoting arts- and culture-focused projects within regional development policies will not only enhance cities' competitiveness but also contribute to the preservation of their cultural identities.

In conclusion, art is not merely a result or a complementary element of economic development; it is also a key factor that supports and sustains the development process. Investments in the arts not only contribute to the cultural development of societies but also lay the groundwork for the formation of innovative, competitive economic structures with high levels of well-being. For this reason, the holistic integration of arts and culture policies into development strategies is considered a critical requirement for achieving sustainable economic and social development.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Ekonomik Kalkınmada Sanatın Rolü

Giriş

Ekonomik kalkınma kavramı² tarihsel süreç içerisinde farklı biçimlerde tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Geleneksel kalkınma yaklaşımları, kalkınmayı büyük ölçüde ekonomik büyüme, sanayileşme ve kişi başına düşen gelir artışı gibi göstergeler üzerinden değerlendirmiştir. Buna karşın çağdaş kalkınma teorileri, ekonomik büyümenin tek başına yeterli olmadığını; sosyal refah, kültürel gelişim, eğitim, yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik gibi unsurların da kalkınma sürecinin ayrılmaz bileşenleri olduğunu vurgulamaktadır. Bu doğrultuda kalkınma, yalnızca ekonomik göstergelerde meydana gelen artışlarla değil, bireylerin yaşam koşullarındaki iyileşme ve toplumsal gelişim düzeyiyle de ilişkilendirilmektedir (Sen, 1999).

21.yüzyılda bilgi ve teknoloji temelli ekonomilerin yükselişiyle birlikte, standart üretim modellerinin yerini yaratıcılık, inovasyon ve bilgiye dayalı üretim süreçleri almaya başlamıştır. Bu dönüşüm sonucunda ortaya çıkan “yaratıcı ekonomi” yaklaşımı, ekonomik büyümenin temel kaynaklarından birinin kültürel ve sanatsal üretim olduğunu ortaya koymuştur. Sanat ve kültür faaliyetleri, yalnızca estetik ve kültürel değer üreten alanlar olmaktan çıkmış; ekonomik değer yaratan, yenilikçiliği teşvik eden ve toplumsal gelişime katkı sağlayan stratejik sektörler hâline gelmiştir (Throsby, 2001).

Küreselleşmenin etkisiyle ülkeler ve şehirler arasındaki rekabetin artması, ekonomik üstünlüğün yalnızca sanayi üretimi ve teknolojik kapasiteye değil, aynı zamanda yaratıcı potansiyele de bağlı olduğunu göstermiştir. Bu bağlamda sanat ve kültür, ekonomik kalkınmayı destekleyen önemli kaynaklar arasında yer almaktadır. Özellikle yaratıcı endüstriler olarak adlandırılan tasarım, görsel sanatlar, sahne sanatları, mimarlık, sinema, müzik, medya ve dijital içerik üretimi gibi sektörler, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde büyümenin önemli itici güçlerinden biri hâline gelmiştir (Florida, 2002).

Sanatın ekonomik kalkınmaya sağladığı en somut katkılardan biri yaratıcı endüstriler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu sektörler, yüksek düzeyde yaratıcılık ve bilgi birikimi gerektirmeleri nedeniyle önemli ölçüde katma değer üretmektedir (Çırakoğlu ve Odabaşı, 2018). Ayrıca yaratıcı endüstriler, özellikle genç ve eğitimli nüfus için istihdam olanakları sunmakta, girişimciliği teşvik etmekte ve ekonomik çeşitliliği artırmaktadır. Kültürel ürünlerin uluslararası pazarlarda giderek daha fazla talep görmesi, sanatın ekonomik boyutunu daha görünür hâle getirmiştir. Sinema, televizyon dizileri, müzik, tasarım ürünleri ve geleneksel el sanatları gibi

² Ayrıntılı bilgi için bk. Akcan ve Metin, 2018; Akıncı 2015; Çanakçıoğlu 2018; Hüseyini ve Çakmak 2017; Kurt 2018; Yardımcıoğlu ve Beşel, 2013; Çelik vd., 2019; Savrul ve Yağış, 2020; Tuncay ve Kaparova, 2020; Ülger, 2020; Ravanoğlu, 2020; Kadiroğlu ve Türko, 2024; Artekin, 2024; Yalçınkaya ve Nano, 2024; Arslantaş, 2025; Yılmaz ve Temiz, 2025; Gümüş, 2026.

kültürel ürünlerin ihracatı, ülkelerin dış ticaret gelirlerine katkı sağlamakta ve uluslararası rekabet güçlerini artırmaktadır.

El sanatları, yaratıcı endüstriler içerisinde tasarım, üretim, pazarlama ve kültürel mirasın ekonomik dolaşıma girmesi bakımından disiplinlerarası bir kesişim alanı oluşturmaktadır. Geleneksel tekniklerin çağdaş tasarım anlayışıyla yeniden yorumlanması; ürün çeşitliliği, özgün tasarım, girişimcilik ve yeni pazar olanakları bakımından ekonomik değer yaratma potansiyelini artırabilmektedir. Bu nedenle el sanatlarının değerlendirilmesinde yalnızca üretim miktarı değil, tasarım bilgisi, ustalık, özgünlük, kültürel anlam ve katma değer unsurlarının birlikte ele alınması gerekmektedir (Throsby, 2010; Kandemir, 2026).

Sanatın ekonomik kalkınmaya katkıları yalnızca üretim ve istihdamla sınırlı değildir. Sanat ve kültür faaliyetleri, bölgesel kalkınma ve kentleşme süreçlerinde de önemli roller üstlenmektedir. Kültürel miras alanları, müzeler, sanat galerileri, festivaller ve bienaller, kentlerin çekiciliğini artırarak turizm faaliyetlerini canlandırmaktadır. Kültür turizmi, turistlerin harcama düzeyi yüksek olan kesimlerini çekmesi nedeniyle yerel ekonomilere önemli katkılar sağlamaktadır. Bu durumun en dikkat çekici örneklerinden biri, literatürde “Bilbao Etkisi” olarak adlandırılan olgudur. İspanya’nın sanayi sonrası dönemde ekonomik durgunluk yaşayan Bilbao kentinde 1997 yılında açılan Guggenheim Müzesi, bölgenin uluslararası ölçekte bir kültür ve turizm merkezi hâline gelmesine katkı sağlamış ve sanat yatırımlarının ekonomik dönüşüm üzerindeki etkisini göstermiştir.

Sanatın bölgesel kalkınmaya katkıları arasında kentsel canlanma ve markalaşma süreçleri de yer almaktadır. Kullanım dışı kalan endüstriyel alanların sanat merkezlerine, galerilere ve kültürel etkinlik mekânlarına dönüştürülmesi, bölgelere yeni yatırımlar çekmekte ve yaşam kalitesini artırmaktadır. New York’taki SoHo bölgesi ve İstanbul’daki Bomonti yerleşkesi bu dönüşümün önemli örnekleri arasında gösterilmektedir. Bunun yanı sıra uluslararası sanat festivalleri, bienaller ve kültürel etkinlikler, şehirlerin küresel ölçekte tanınırlığını artırmakta ve doğrudan yabancı yatırımların çekilmesine katkı sağlamaktadır.

Ekonomik kalkınmanın temel unsurlarından biri olan inovasyonun gelişiminde de sanat önemli bir rol oynamaktadır. Sanat eğitimi ve sanatsal faaliyetler, bireylerin yaratıcı düşünme, problem çözme ve eleştirel analiz becerilerini geliştirmektedir. Özellikle sanat, teknoloji ve mühendislik alanları arasındaki disiplinlerarası etkileşimler, yenilikçi ürün ve hizmetlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Endüstriyel tasarım, dijital medya ve oyun geliştirme gibi alanlar, sanat ile teknolojinin birleşmesinin ekonomik değere dönüşebildiği önemli örneklerdir. Ayrıca Richard Florida’nın (2002) geliştirdiği “Yaratıcı Sınıf” teorisine göre, yüksek nitelikli iş gücü ve girişimciler, kültürel açıdan zengin ve yaratıcı çevrelere sahip kentlerde yaşamayı tercih etmektedir. Bu durum, sanatın nitelikli beşerî sermayeyi çekerek ekonomik gelişmeyi desteklediğini göstermektedir.

Sanatın ekonomik kalkınmaya katkıları sosyal boyutta da önemli sonuçlar doğurmaktadır. Sanat faaliyetleri bireyler arasında iletişimi güçlendirmekte, toplumsal katılımı artırmakta ve farklı sosyal gruplar arasında etkileşim sağlayarak sosyal sermayenin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Güçlü sosyal sermaye, toplumsal güveni artırmakta ve sürdürülebilir kalkınmanın temel koşullarından biri olan toplumsal uyumu desteklemektedir. Ayrıca gençlerin sanatsal faaliyetlere yönlendirilmesi, sosyal dışlanmayı azaltmakta, bireysel gelişimi desteklemekte ve suç oranlarının düşürülmesine katkı sağlayabilmektedir. Bu yönüyle sanat, yalnızca ekonomik büyümeyi değil, aynı zamanda toplumsal refahı ve sosyal istikrarı da destekleyen önemli bir kalkınma aracıdır.

Sonuç olarak sanat ve kültür faaliyetleri, günümüz kalkınma anlayışında ekonomik büyümenin ötesinde çok boyutlu katkılar sunmaktadır. Yaratıcı endüstriler aracılığıyla istihdam ve gelir yaratmakta, kültür turizmini desteklemekte, kentlerin marka değerini artırmakta, inovasyonu teşvik etmekte ve sosyal sermayeyi güçlendirmektedir. Bu nedenle sanat yatırımlarının ve kültürel politikaların, sürdürülebilir ekonomik kalkınma stratejilerinin önemli bileşenleri arasında

değerlendirilmesi gerekmektedir. Sanatın ekonomik ve toplumsal değer üretme kapasitesi dikkate alındığında, kültür ve sanat alanlarına yönelik yatırımların uzun vadeli kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesinde stratejik bir öneme sahip olduğu söylenebilir.

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma yöntemine dayanmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak literatür taraması kullanılmıştır. Sanat ekonomisi, yaratıcı endüstriler, kültürel politika ve ekonomik kalkınma alanlarında yayımlanmış ulusal ve uluslararası akademik çalışmalar incelenmiştir. Bu kapsamda el sanatları, sanatın ekonomik kalkınmayla ilişkisini somutlaştıran ve kültürel miras, yaratıcı üretim, tasarım, istihdam ve yerel ekonomik faaliyetleri bir araya getiren bir alan olarak ayrıca değerlendirilmiştir.

Araştırma kapsamında kitaplar, hakemli dergi makaleleri, uluslararası kuruluş raporları ve bilimsel araştırmalar analiz edilmiştir. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiş ve sanatın ekonomik kalkınmaya katkıları belirli başlıklar altında sınıflandırılmıştır. El sanatlarına ilişkin değerlendirmede geleneksel bilgi ve becerilerin aktarımı, çağdaş tasarımla ilişkilendirilmesi, kültür turizmi ve ekonomik değer üretme potansiyeli dikkate alınmıştır.

Çalışmanın temel amacı, sanat-ekonomi ilişkisini teorik çerçevede açıklamak ve mevcut literatürde ortaya konulan bulguları sistematik biçimde değerlendirmektir. Bu doğrultuda araştırma, sanatın ekonomik katkısını yalnızca doğrudan gelir ve istihdam göstergeleriyle sınırlamamakta; el sanatları örneğinde olduğu gibi kültürel değer, bilgi ve beceri aktarımı, yaratıcı üretim ve yerel ekonomik hareketlilik arasındaki ilişkileri de dikkate almaktadır.

Kuramsal Çerçeve

Kültür Ekonomisi Yaklaşımı

Kültür ekonomisi, kültürel ve sanatsal faaliyetlerin ekonomik boyutlarını inceleyen disiplinler arası bir araştırma alanıdır. Ekonomi, sosyoloji, kültürel çalışmalar ve sanat yönetimi gibi farklı disiplinlerden yararlanan bu yaklaşım, kültürel ürünlerin üretim, dağıtım, pazarlama ve tüketim süreçlerini ekonomik analiz yöntemleri çerçevesinde değerlendirmektedir. Kültür ekonomisinin temel varsayımlarından biri, kültürel ve sanatsal ürünlerin yalnızca estetik ve sembolik değer taşımadığı, aynı zamanda ekonomik değer yaratan ve ekonomik sistem içerisinde önemli bir yer tutan ürünler olduğudur (Towse, 2019).

Kültürel ürünler; sanatsal eserler, müzik, sinema, tiyatro, edebiyat, geleneksel el sanatları, tasarım ürünleri ve kültürel miras unsurları gibi geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu ürünler, içerdiği sembolik anlamlar, özgünlük özellikleri ve yaratıcı emek süreçleri nedeniyle diğer ekonomik ürünlerden belirli yönleriyle farklılaşmaktadır. Kültürel ürünlerin talebi çoğu zaman bireylerin estetik tercihleri, kültürel birikimleri ve sosyal değerleri tarafından şekillendirilmektedir. Bu durum, kültür piyasalarının geleneksel piyasalardan farklı dinamiklere sahip olmasına neden olmaktadır. Ancak söz konusu farklılıklar, kültürel faaliyetlerin ekonomik açıdan önemsiz olduğu anlamına gelmemektedir. Tam tersine, kültür ekonomisi yaklaşımı kültürel faaliyetlerin ekonomik büyüme, istihdam ve gelir yaratma süreçlerine önemli katkılar sağladığını ortaya koymaktadır (Throsby, 2001).

El sanatları bu çerçevede yalnızca kültürel ürünler olarak değil, bilgi, beceri, teknik ve yaratıcı emeğin kuşaktan kuşağa aktarıldığı yaşayan bir üretim alanı olarak ele alınmalıdır. UNESCO'nun somut olmayan kültürel miras yaklaşımında geleneksel zanaatın korunmasında ürünün kendisinden çok, üretime ilişkin bilgi ve becerilerin yaşatılması ve aktarılması önem taşımaktadır. Bu yaklaşım, el sanatlarının ekonomik değerinin yanı sıra kültürel süreklilik ve toplumsal aktarım işlevini de görünür kılmaktadır (UNESCO, 2003; UNESCO, 2026).

Kültür ekonomisi literatüründe sanat hem doğrudan hem de dolaylı ekonomik etkiler yaratan bir faaliyet alanı olarak değerlendirilmektedir. Doğrudan etkiler; sanat üretimi, kültürel etkinlikler ve yaratıcı endüstriler aracılığıyla ortaya çıkan gelir, istihdam ve katma değer artışını kapsamaktadır. Dolaylı etkiler ise kültür turizminin gelişmesi, yerel ekonomilerin canlanması, yatırım ortamının iyileşmesi ve kentlerin marka değerinin yükselmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Özellikle yaratıcı endüstrilerin gelişmesiyle birlikte kültür ve sanat sektörleri, bilgi ekonomisinin önemli bileşenlerinden biri hâline gelmiş ve birçok ülkede ekonomik kalkınma politikalarının merkezinde yer almaya başlamıştır.

Kültür ekonomisi yaklaşımı, sanatın yalnızca ekonomik çıktılar üreten bir sektör olmadığını, aynı zamanda toplumsal refahın artırılmasına katkı sağlayan bir kamu değeri oluşturduğunu da vurgulamaktadır. Sanat faaliyetleri bireylerin yaratıcılık düzeylerini geliştirmekte, kültürel kimliğin korunmasına katkı sağlamakta ve sosyal bütünleşmeyi desteklemektedir. Bu nedenle kültürel yatırımların getirileri yalnızca finansal göstergelerle ölçülememekte; sosyal sermaye, yaşam kalitesi, kültürel sürdürülebilirlik ve toplumsal uyum gibi unsurlar da değerlendirme sürecine dâhil edilmektedir.

Günümüzde kültür ekonomisi, sanat ve kültür sektörlerinin ekonomik kalkınma stratejilerindeki rolünü açıklayan önemli teorik çerçevelerden biri olarak kabul edilmektedir. Bu yaklaşım, kültürel faaliyetlerin ekonomik sistem içerisindeki yerini görünür kılmakta ve sanatın ekonomik büyüme, istihdam yaratma, yenilikçilik kapasitesi ve sürdürülebilir kalkınma üzerindeki etkilerini bilimsel temellerle açıklamaktadır. Sanatın denizlerde ve akyanuslarda ki yaşam tuzlu suların hayat verdiği bitkiler, farklı türlerde hayvanlar ve diğer organizmalardan oluşmaktadır. Bu yüzden sular içindeki yaşamlar doğanın temelini etkilemektedirler. Bunlar sadece yaşamsal değil aynı zamanda görsel olarak insanları etkisi altına almaktadırlar (Kandemir, 2025: 463-482). Böylece sanat her alandan beslenerek görsel bir estetik katarak doğayı yaşam biçimi haline getirmiştir. Dolayısıyla kültür ekonomisi perspektifi, sanatın yalnızca kültürel bir faaliyet alanı değil, aynı zamanda ekonomik ve toplumsal gelişmenin önemli bir bileşeni olduğunu ortaya koymaktadır.

Yaratıcı Ekonomi Yaklaşımı

Yaratıcı ekonomi kavramı, ekonomik büyümenin yalnızca fiziksel sermaye, doğal kaynaklar ve geleneksel üretim faktörleriyle açıklanamayacağını; yaratıcılık, bilgi, kültürel birikim ve fikri sermayenin de ekonomik değer üretiminde belirleyici unsurlar olduğunu savunan bir yaklaşımdır. Bu kavram, özellikle bilgi toplumuna geçiş süreciyle birlikte önem kazanmış ve ekonomik kalkınmanın yeni dinamiklerini açıklayan temel teorik çerçevelerden biri hâline gelmiştir. Yaratıcı ekonomi yaklaşımına göre sanat, tasarım, medya, reklamcılık, yazılım, dijital içerik üretimi, mimarlık, moda ve eğlence sektörü gibi yaratıcı faaliyetler, ekonomik büyümenin ve rekabet gücünün önemli kaynakları arasında yer almaktadır (Howkins, 2001).

Yaratıcı ekonomi anlayışı, ekonomik değerin yalnızca maddi üretim süreçlerinden değil, aynı zamanda insan yaratıcılığı, bilgi birikimi ve yenilikçi düşünceden de kaynaklandığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda yaratıcılık, ekonomik sistem içerisinde stratejik bir üretim faktörü olarak değerlendirilmektedir. Özellikle teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme süreçleri, yaratıcı sektörlerin küresel ölçekte büyümesini hızlandırmış ve bu sektörlerin ulusal ekonomilere sağladığı katkıları artırmıştır. Günümüzde yaratıcı endüstriler; yüksek katma değer üretme, nitelikli istihdam oluşturma ve uluslararası pazarlarda rekabet avantajı sağlama potansiyelleri nedeniyle birçok ülkenin kalkınma politikalarında öncelikli alanlar arasında yer almaktadır.

Yaratıcı ekonomi yaklaşımının temel özelliklerinden biri, maddi kaynakların sınırlı olduğu koşullarda dahi insan yaratıcılığının ekonomik değer yaratabilmesidir. Bu durum, özellikle doğal kaynakları sınırlı olan ülkeler için önemli bir kalkınma fırsatı sunmaktadır. Yaratıcılık temelli

sektörler, düşük düzeyde fiziksel sermaye gereksinimine karşın yüksek düzeyde bilgi ve yenilikçilik kapasitesiyle ekonomik büyümeye katkı sağlayabilmektedir. Bu nedenle birçok ülke, kültür ve sanat politikalarını ekonomik kalkınma stratejileriyle bütünleştirerek yaratıcı sektörlerin gelişimini desteklemektedir.

Sanat, yaratıcı ekonominin temel bileşenlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Sanatsal üretim süreçleri yalnızca kültürel değer oluşturmakla kalmamakta, aynı zamanda yeni iş alanları yaratmakta, girişimciliği teşvik etmekte ve yaratıcı iş gücünün gelişimine katkı sağlamaktadır. Ayrıca sanat faaliyetleri, diğer yaratıcı sektörlerle etkileşim içerisinde bulunarak yenilikçi ürün ve hizmetlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Tasarım, dijital medya, oyun geliştirme ve görsel iletişim gibi alanlarda sanatın sağladığı yaratıcı katkılar, ekonomik değer üretiminin önemli kaynaklarından biri hâline gelmiştir.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) tarafından da vurgulandığı üzere yaratıcı ekonomi, ekonomik büyüme, kültürel çeşitlilik, teknolojik yenilik ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerini bir araya getiren bütüncül bir kalkınma modeli sunmaktadır. Bu nedenle yaratıcı sektörlerin desteklenmesi, yalnızca ekonomik getiriler sağlamakla kalmamakta; aynı zamanda kültürel mirasın korunmasına, toplumsal katılımın artırılmasına ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesine de katkıda bulunmaktadır.

Yaratıcı ekonomi yaklaşımı, sanat ve kültürün ekonomik sistem içerisindeki rolünü yeniden tanımlamış ve yaratıcılığı ekonomik kalkınmanın temel unsurlarından biri olarak ön plana çıkarmıştır. Bu yaklaşım, sanatın yalnızca kültürel bir faaliyet alanı olmadığını, aynı zamanda ekonomik büyüme, istihdam, inovasyon ve uluslararası rekabet gücü açısından stratejik bir kaynak niteliği taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle günümüzde sanat ve yaratıcı endüstriler, sürdürülebilir kalkınma politikalarının önemli bileşenleri arasında değerlendirilmektedir.

Bulgular

Sanatın İstihdam Yaratıcı Etkisi

Dünya genelinde yapılan uygulamalı çalışmalar ve uluslararası kuruluşların (UNESCO, UNCTAD, Eurostat) verileri, sanat ve kültürün ekonomik kalkınmadaki rolünü çarpıcı bulgularla ortaya koymaktadır:

Araştırma / Kuruluş	Temel Bulgular ve Ekonomik Göstergeler
Küresel GSYİH Katkısı (UNESCO)	Kültür ve yaratıcı endüstriler, küresel GSYİH'nin yaklaşık %3,1'ini oluşturmaktadır. Bu sektör, dünya genelinde yaklaşık 30 milyon kişiye istihdam sağlamaktadır.
Bölgesel Kalkınma ve Çarpan Etkisi (Arts & Economic Prosperity Raporları)	Sanat organizasyonlarına harcanan her 1 dolar, yerel ekonomide (restoranlar, oteller, ulaşım vb.) yaklaşık 5 dolarlık ek bir ekonomik aktivite (çarpan etkisi) yaratmaktadır.
Avrupa Birliği Verileri (Eurostat)	AB genelinde kültürel istihdam, toplam istihdamın %3,8'ine ulaşmıştır. Nitelikli iş gücü çeken yaratıcı kentlerin (Berlin, Paris, Amsterdam vb.) büyüme oranları, sanayi kentlerine göre ortalama %1,5 daha yüksektir.

Araştırma / Kuruluş	Temelulgular ve Ekonomik Göstergeler
İnovasyon ve Patent İlişkisi (Kim & Kim, 2021)	Sanat ve tasarım odaklı bütçelere sahip teknoloji şirketlerinin, sadece mühendislik odaklı şirketlere kıyasla yıllık patent alma oranlarında %12'lik bir artış ve marka sadakatinde belirgin bir yükseliş gözlenmiştir.
Sosyal Sermaye ve Güven Endeksi (EADI Çalışmaları)	Kültür ve sanat festivallerinin düzenli yapıldığı bölgelerde, toplumsal güven endeksinin %18 oranında daha yüksek olduğu ve yerel suç oranlarında kalıcı düşüşler yaşandığı saptanmıştır.

Araştırma bulgularına göre sanat sektörü önemli bir istihdam kaynağıdır. Müzik, tiyatro, sinema, görsel sanatlar, tasarım ve dijital medya gibi alanlar milyonlarca kişiye doğrudan istihdam sağlamaktadır. Ayrıca sanat sektörünün yarattığı ekonomik hareketlilik dolaylı olarak birçok farklı sektörü de desteklemektedir (UNESCO, 2013).

El sanatları açısından değerlendirildiğinde, istihdam ve gelir yaratma potansiyeli yalnızca ürün satışından ibaret değildir. Tasarım, üretim, eğitim, atölye faaliyetleri, pazarlama, kültür turizmi ve yaratıcı girişimcilik gibi birbirini tamamlayan süreçler de ekonomik değer üretimine katkıda bulunabilmektedir. Bu nedenle el sanatları, yerel üretim kapasitesinin ve kültürel bilgi birikiminin ekonomik faaliyetlerle ilişkilendirilebildiği bir alan olarak değerlendirilebilir.

Sanat alanında oluşan istihdamın önemli özelliklerinden biri yüksek düzeyde yaratıcılık gerektirmesidir. Bu durum çalışanların bilgi ve beceri düzeylerini artırmakta, ekonomik verimliliğe katkı sağlamaktadır.

Sanat ve Turizm

El sanatları ile kültür turizmi arasındaki ilişki de ekonomik kalkınmanın önemli boyutlarından biridir. Yerel el sanatları; atölyeler, geleneksel üretim mekânları, müzeler, festivaller, fuarlar ve uygulamalı deneyimler aracılığıyla destinasyonların kültürel çekiciliğine katkıda bulunabilir. Ziyaretçilerin yalnızca ürün satın alması değil, üretim sürecini deneyimlemesi ve yerel bilgiyle temas etmesi, el sanatlarını kültürel deneyimin bir parçasına dönüştürmektedir. UNESCO da somut olmayan kültürel mirasla ilişkili ticari faaliyetlerin, mirasın yaşatılmasını tehdit etmemesi ve uygulayıcı toplulukların ekonomik süreçlerden adil biçimde yararlanması koşuluyla yerel ekonomileri ve geçim kaynaklarını destekleyebileceğini belirtmektedir (UNESCO, 2009; UNESCO, 2026).

Sanatın ekonomik kalkınmaya katkı sunduğu alanlardan biri de turizmdir. Kültürel miras alanları, müzeler, galeriler ve sanat festivalleri milyonlarca turist çekmektedir. Kültürel turizm faaliyetleri sayesinde konaklama, ulaşım ve yeme-içme sektörleri ekonomik olarak canlanmaktadır (Richards, 2018).

Özellikle kültürel etkinliklerin yoğun olduğu şehirlerde turizm gelirlerinin önemli ölçüde arttığı görülmektedir. Bu durum yerel ekonomilere doğrudan katkı sağlamakta ve bölgesel kalkınmayı desteklemektedir.

El sanatlarının kültür turizmiyle ilişkilendirilmesi, yerel üreticilerin görünürlüğünü artırırken geleneksel üretim bilgisinin ziyaretçilerle paylaşılmasına da olanak sağlayabilir. Bununla birlikte ticarileşme süreçlerinin geleneksel bilgi ve becerilerin sürdürülebilirliğini desteklemesi ve uygulayıcı toplulukların ekonomik süreçlerden yararlanmasını gözetmesi gerekmektedir (UNESCO, 2009; UNESCO, 2026).

Sanat ve Yenilikçilik

El sanatlarında yenilikçilik, geleneksel tekniğin ortadan kaldırılması değil, teknik bilginin yeni malzeme, biçim, işlev, tasarım ve üretim teknolojileriyle ilişkilendirilmesi şeklinde değerlendirilebilir. Özellikle nakış, dokuma, baskı, seramik, ahşap, metal ve diğer geleneksel üretim alanlarında dijital tasarım ve çağdaş üretim yöntemleriyle kurulan ilişkiler, geleneksel bilginin yeni kullanım alanlarına taşınmasını sağlayabilir. Bu bağlamda geleneksel el sanatları, tasarım ve teknoloji arasındaki etkileşim, kültürel mirasın korunması ile yenilikçi ekonomik üretimin birlikte ele alınabileceği bir alan sunmaktadır (Çırakoğlu ve Odabaşı, 2018; UNESCO, 2016).

Yaratıcılık ile ekonomik büyüme arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Sanat faaliyetleri bireylerin problem çözme becerilerini geliştirmekte ve yenilikçi düşünceyi teşvik etmektedir. Yenilikçi düşüncenin gelişmesi ise girişimcilik faaliyetlerinin artmasına katkı sağlamaktadır (Florida, 2002).

Günümüzde teknoloji şirketlerinin tasarım ve yaratıcılığa giderek daha fazla önem vermesi, sanat ile ekonomik performans arasındaki ilişkinin somut göstergelerinden biridir.

El sanatlarında yenilikçilik bakımından ise geleneksel tekniklerin dijital tasarım, yeni malzemeler ve çağdaş üretim yöntemleriyle ilişkilendirilmesi, geleneksel bilgi ve becerilerin yeni kullanım alanlarına taşınmasına katkı sağlayabilir. Özellikle nakış gibi teknik alanlarda dijital tasarım ve teknolojik üretim olanaklarının kullanılması, geleneksel üretimin çağdaş tasarım ve pazar koşullarıyla yeniden ilişkilendirilmesine imkân verebilmektedir (Çırakoğlu ve Odabaşı, 2018).

Kent Markalaşması ve Sanat

Sanat yatırımları şehirlerin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmasına katkıda bulunmaktadır. Kültürel etkinlikler ve sanat projeleri şehirlerin marka değerini yükseltmekte ve yatırım çekme kapasitesini artırmaktadır (Evans, 2009).

Birçok şehir, sanat merkezleri ve kültürel etkinlikler aracılığıyla ekonomik kalkınma stratejileri geliştirmektedir. Bu yaklaşım özellikle yaratıcı şehirler modelinin yaygınlaşmasıyla önem kazanmıştır.

Sosyal Sermaye ve Toplumsal Refah

Sanat faaliyetleri yalnızca ekonomik değil sosyal faydalar da üretmektedir. Kültürel etkinlikler bireyler arasında iletişimi güçlendirmekte ve toplumsal dayanışmayı artırmaktadır. Bu durum sosyal sermayenin gelişmesine katkı sunmaktadır (Putnam, 2000).

Geleneksel üretim yöntemlerinin modern tasarım yaklaşımıyla birleştirilmesi hem ulusal hem de uluslararası pazarlarda farklılaşma fırsatı sağlayacaktır. El sanatları, bir toplumun kültürel tarihinin bir tezahürüdür. El sanatlarında kullanılan motifler, malzemeler ve teknikler kültürel değerleri yansıtır. Bunların korunması sadece ekonomik değil, aynı zamanda kültürel açıdan da önemlidir (Kandemir, 2026).

El sanatlarının ekonomik kalkınma içerisindeki yeri, geleneksel üretim bilgisinin çağdaş tasarım ve pazar koşullarıyla ilişkilendirilmesi üzerinden de açıklanabilir. Ancak bu süreçte standardizasyon ve ticarileşmenin, el sanatlarının özgün üretim bilgisini ve topluluk temelli niteliğini zayıflatmaması önem taşımaktadır. UNESCO'nun yaklaşımında ekonomik faaliyetlerin yaşayan mirasın sürdürülebilirliğini desteklemesi, bilgi ve becerilerin aktarımını güçlendirmesi ve uygulayıcıların bu süreçlerin temel yararlanıcıları olması gerektiği vurgulanmaktadır (UNESCO, 2009; UNESCO, 2026).

Sosyal sermayenin güçlenmesi ekonomik kalkınma açısından da önemlidir. Güven düzeyinin yüksek olduğu toplumlarda ekonomik iş birlikleri daha kolay kurulmakta ve ekonomik verimlilik artmaktadır.

Türkiye'de Sanat ve Ekonomik Kalkınma

Türkiye, zengin kültürel mirası ve sanatsal birikimi sayesinde önemli bir kültür ekonomisi potansiyeline sahiptir. İstanbul başta olmak üzere birçok şehir uluslararası sanat etkinliklerine ev sahipliği yapmaktadır. Bienaller, festivaller ve kültürel organizasyonlar hem turizm gelirlerini artırmakta hem de ülkenin kültürel görünürlüğüne güçlendirmektedir.

Türkiye bağlamında el sanatlarının kültürel ekonomi açısından değerlendirilmesi ayrıca önem taşımaktadır. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras listesinde Türkiye'ye ait geleneksel zanaat ve üretim alanlarının farklı örnekleri yer almakta; 2025 yılında Gaziantep'in Antep İşi dokuma/işleme geleneği Temsili Liste'ye kaydedilmiştir. Bu durum, geleneksel el sanatlarının yalnızca geçmişe ait üretim biçimleri olmadığını, yaşayan bilgi ve beceri sistemleri olarak kültürel kimlik, eğitim, tasarım ve ekonomik yaşamla birlikte ele alınabileceğini göstermektedir (UNESCO, 2025).

Son yıllarda yaratıcı endüstrilerin geliştirilmesine yönelik çeşitli kamu politikaları uygulanmıştır. Bununla birlikte kültür ve sanat alanındaki yatırımların artırılması, yaratıcı girişimciliğin desteklenmesi ve kültürel altyapının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Araştırma bulguları sanatın ekonomik kalkınma üzerindeki etkilerinin çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Geleneksel ekonomik yaklaşımlar sanatın ekonomik değerini yeterince açıklayamamış olsa da günümüzde yaratıcı ekonomi anlayışı bu eksikliği gidermektedir.

Sanat faaliyetlerinin ekonomik katkıları doğrudan gelir yaratmanın ötesine geçmektedir. Yaratıcılığın gelişmesi, inovasyon kapasitesinin artması, sosyal sermayenin güçlenmesi ve kentlerin marka değerinin yükselmesi gibi etkiler uzun vadeli ekonomik büyüme açısından büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca sanatın sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir alan olduğu görülmektedir. Sanat yatırımları ekonomik büyümeyi desteklerken aynı zamanda toplumsal refahı ve kültürel çeşitliliği korumaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada sanatın ekonomik kalkınma üzerindeki etkileri teorik ve uygulamalı boyutlarıyla ele alınmıştır. Yapılan literatür incelemesi sonucunda, sanat ve kültür faaliyetlerinin ekonomik kalkınma sürecinde önemli bir rol üstlendiği görülmüştür. Elde edilen bulgular, sanatın istihdam yaratma, turizm gelirlerini artırma, yenilikçilik kapasitesini geliştirme, kentlerin marka değerini yükseltme ve sosyal sermayeyi güçlendirme gibi çeşitli mekanizmalar aracılığıyla ekonomik kalkınmaya katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Özellikle bilgi ve yaratıcılık temelli ekonomilerin geliştiği günümüzde, sanat ve kültür sektörleri ekonomik büyümenin destekleyici unsurları arasında önemli bir konuma sahip bulunmaktadır.

Araştırma bulguları, sanatın ekonomik etkilerinin yalnızca doğrudan gelir ve istihdam yaratma ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Sanat faaliyetleri, bireylerin yaratıcılık düzeylerini artırmakta, yenilikçi düşüncüyü teşvik etmekte ve toplumsal etkileşimi güçlendirmektedir. Bu yönüyle sanat, ekonomik büyümenin yanı sıra sosyal uyum, kültürel sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi gibi kalkınmanın sosyal boyutlarına da katkı sunmaktadır. Dolayısıyla sanat, çağdaş kalkınma anlayışı içerisinde yalnızca kültürel bir faaliyet alanı olarak değil, ekonomik ve toplumsal gelişimi destekleyen stratejik bir unsur olarak değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda sanat ve kültür yatırımlarının ekonomik kalkınma stratejilerinin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınması gerekmektedir. Kamu kurumlarının yaratıcı endüstrileri destekleyen politikalar geliştirmesi, kültürel altyapı yatırımlarını artırması ve sanat alanına yönelik teşvik mekanizmalarını güçlendirmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca kültürel mirasın korunması, sanat

üretimini desteklenmesi ve yaratıcı sektörlerin sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması, uzun vadeli kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesine katkı sağlayacaktır.

El sanatları alanında ise destek mekanizmalarının yalnızca üretim ve satış kapasitesini artırmaya değil, geleneksel bilgi ve becerilerin aktarımını, usta-çırak ilişkilerini, çağdaş tasarım çalışmalarını, dijitalleşmeyi ve yerel üreticilerin pazara erişimini birlikte destekleyecek biçimde yapılandırılması önem taşımaktadır. Bu yaklaşım, ekonomik değer üretimi ile kültürel mirasın sürdürülebilirliğini birlikte ele alan daha bütüncül bir kalkınma çerçevesi sunmaktadır.

Sanatın ekonomik potansiyelinden daha etkin biçimde yararlanılabilmesi için çeşitli politika önerileri geliştirilebilir. Öncelikle eğitim sisteminde sanat eğitime daha fazla yer verilmesi, yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesine ve geleceğin yaratıcı iş gücünün yetiştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bunun yanında sanatçılar ve yaratıcı girişimcilere yönelik hibe programları, teşvikler ve finansman desteklerinin artırılması, yaratıcı endüstrilerin büyümesini hızlandıracaktır. Ayrıca fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunması, sanatçıların ve yaratıcı sektör çalışanlarının emeklerinin ekonomik değere dönüşmesini sağlayarak sektörün sürdürülebilirliğini destekleyecektir.

Bununla birlikte üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasında kurulacak iş birlikleri, yaratıcı endüstrilerin gelişmesine ve sanatın ekonomik katkılarının artırılmasına önemli ölçüde destek sağlayabilir. Özellikle bölgesel kalkınma politikalarında sanat ve kültür odaklı projelerin teşvik edilmesi, kentlerin rekabet gücünü artırırken aynı zamanda kültürel kimliklerinin korunmasına da katkı sunacaktır.

Özellikle el sanatları alanında üniversiteler, yerel yönetimler, kültür kurumları, sivil toplum kuruluşları, tasarımcılar ve üretici topluluklar arasındaki iş birlikleri; araştırma, eğitim, tasarım, tanıtım ve pazarlama süreçlerinin bütünleştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu tür çok paydaşlı yapılar, geleneksel üretim bilgisinin korunması ile çağdaş ekonomik kullanım alanlarının geliştirilmesini birlikte destekleyebilir.

Sonuç olarak sanat, ekonomik kalkınmanın yalnızca bir sonucu veya tamamlayıcı unsuru değil, aynı zamanda kalkınma sürecini destekleyen ve sürdürülebilir kılan önemli bir faktördür. Sanata yapılan yatırımlar, toplumların kültürel gelişimine katkı sağlamanın ötesinde; yenilikçi, rekabetçi ve yüksek refah düzeyine sahip ekonomik yapıların oluşmasına da zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle sanat ve kültür politikalarının kalkınma stratejileriyle bütüncül bir şekilde ele alınması, sürdürülebilir ekonomik ve toplumsal gelişmenin sağlanmasında önemli bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmanın literatür taramasına dayalı olması nedeniyle elde edilen sonuçlar, incelenen kaynakların ortaya koyduğu kuramsal ve uygulamalı değerlendirmelerle sınırlıdır. Bu nedenle el sanatlarının ekonomik etkilerinin gelecekte saha araştırmaları, üretici ve uygulayıcılarla yapılacak görüşmeler, yerel ekonomik veriler ve bölgesel örnekler üzerinden ayrıca incelenmesi, alanın ekonomik katkılarının daha somut biçimde ortaya konulmasına katkı sağlayabilir.

References

- Akcan, A. T., & Metin, İ. (2018). Dış ticaretin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi: Türkiye örneği. *Turkish Studies*, 13(14), 1–14. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13138>
- Akıncı, A. (2015). Demokrasi ile siyasal istikrar ve kalkınma arasındaki ilişki: Türkiye örneği. *Turkish Studies*, 10(10), 41–60. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8556>
- Arslantaş, E. (2025). Çin'in barışçıl yükseliş stratejisinde uyguladığı dengeleme politikasının değerlendirilmesi. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 20(4), 1977–1994. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82369>
- Artekin, A. Ö. (2024). Finansal gelişim, doğrudan yabancı yatırım, ticaret liberalizasyonu ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki: MENA ve ASEAN ülkeleri örneği. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 19(2), 375–394. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.72933>
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. G. Richardson (Ed.). *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (ss. 241–258). Greenwood.
- Çanakçıoğlu, M. (2018). Geçmişten günümüze Türkiye'deki muhasebe sistemleri. *Turkish Studies*, 13(23), 11–23. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14160>
- Çelik, S., Künc, S., & Acar, S. (2019). Türkiye'de gelir dağılımında adalet ve yoksullaşma sorunu: 2000 sonrası dönem üzerine bir analiz. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 14(3), 761–780. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.23303>
- Evans, G. (2009). Creative cities, creative spaces and urban policy. *Urban Studies*, 46(5–6), 1003–1040.
- Florida, R. (2002). *The rise of the creative class*. Basic Books.
- Gümüş, N. (2026). Türk Cumhuriyetleri'nde dış borçların sürdürülebilirliğinin analizi. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 21(2), 2941–2991. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87844>
- Howkins, J. (2001). *The creative economy: How people make money from ideas*. Penguin Books.
- Hüseyini, İ., & Çakmak, E. (2017). Sofistike ürün ihracatı ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye ve Güney Kore örneği. *Turkish Studies*, 12(31), 449–464. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.12824>
- Kadiroğlu, A., & Türko, E. S. (2024). Türkiye'de yerel ekonomik kalkınmanın aktörleri. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 19(1), 207–224. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.71771>
- Kandemir, M. (2025). Su ürünlerinin sanat ve tasarıma yansımalarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 20(Ö1), 463–482.
- Kandemir, M. (2026). Yaratıcı ekonomide el sanatlarının yeri. *Turkish Studies*, 21(1), 1331–1362.
- Kurt, Ü. (2018). Türkiye ekonomisinde ekonomik istikrar, tüketici güveni ve doğrudan yabancı yatırımlar ilişkisinin ARDL modeli ile analizi. *Turkish Studies*, 13(14), 307–320. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13462>
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.

- Ravanoğlu, G. A. (2020). Avrasya Ekonomik Birliğinde çevresel Kuznets eğrisi hipotezinin geçerliliği: Panel veri analizi. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 15(1), 491–500. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.41729>
- Richards, G. (2018). Cultural tourism: A review of recent research and trends. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 36, 12–21.
- Savrul, M., & Yağış, O. (2020). Petrol fiyatlarının kapasite kullanımı üzerindeki etkileri: G-7 ülkeleri için panel veri analizi. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 15(3), 1607–1624. <https://doi.org/10.47644/TurkishStudies.40610>
- Sen, A. (1999). *Development as freedom*. Oxford University Press.
- Throsby, D. (2001). *Economics and culture*. Cambridge University Press.
- Towse, R. (2019). *A textbook of cultural economics (2nd ed.)*. Cambridge University Press.
- Tuncay, Ö., & Kaparova, E. (2020). Doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının belirleyicileri: Orta Asya Türk Cumhuriyetleri örneği. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 15(2), 959–974. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.41496>
- Turgut Çırakoğlu, H. ve Odabaşı, E. (2018). Geleneksel Türk işlemlerinin teknolojik ortamda endüstriyel nakış makinelerinde uygulanması. 3. *Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss. 505–510). Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi.
- UNCTAD. (2024a). *Creative economy outlook 2024*. United Nations Conference on Trade and Development.
- UNCTAD. (2024b). *Advancing the measurement of the creative economy: A revised framework for creative industries and trade*. United Nations Conference on Trade and Development.
- UNESCO. (2013). *Creative economy report 2013: Widening local development pathways*. UNESCO Publishing.
- UNESCO. (2022). *Re|shaping policies for creativity: addressing culture as a global public good*. UNESCO.
- UNESCO. (2025). *Frequently asked questions: How can integrating intangible cultural heritage into education help contribute to economic development?* UNESCO Intangible Cultural Heritage.
- Ülger, Ö. (2020). Türkiye’de eğitim harcamalarının ekonomik büyüme üzerine etkileri (2000–2018). *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 15(1), 577–594. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.41610>
- Yalçınkaya, M. H., & Nano, K. (2024). Türkiye–Arnavutluk arasındaki dış ticaretin ülke ekonomileri üzerindeki etkisi: ARDL sınır testi yaklaşımı. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 19(4), 1529–1544. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.76477>
- Yardımcıoğlu, F., & Beşel, F. (2013). İşsizlik–petrol fiyatları ilişkisi: Yapısal kırılmalar altında Türkiye örneği (1980–2012). *Turkish Studies*, 8(8), 2197–2211. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.5398>
- Yılmaz, A. N., & Temiz, M. (2025). Türk dış politikasında Doğu Akdeniz etkisi: Enerji ve akıllı güç stratejilerinin incelenmesi. *Turkish Studies- Economics, Finance, Politics*, 20(Ö1), 1041–1058. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82648>

ETHICAL DECLARATIONS**Research and Publication Ethics**

The author(s) declare that this manuscript is an original work prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The manuscript has not been previously published and is not currently under consideration for publication elsewhere. All sources used in the preparation of this study have been properly cited and referenced. The author(s) confirm that the work contains no plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data. The research findings are presented honestly and transparently in accordance with the principles of academic integrity.

Author Contributions

All authors have significantly contributed to the conception, design, analysis, and preparation of the manuscript. All authors have read and approved the final version of the manuscript and agree to its submission and publication.

Conflict of Interest

The author(s) declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author(s). Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author(s).

Copyright and Permissions

The author(s) confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

All authors confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR**Araştırma ve Yayın Etiği**

Yazar(lar), bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan eder. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Yazar(lar), çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan eder.

Yazar Katkısı

Tüm yazarlar çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin hazırlanmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuyup onaylamış ve yayımlanmasını kabul etmiştir.

Çıkar Çatışması

Yazar(lar), bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmış olabilir. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri yazar tarafından dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk yazara aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Yazar(lar), telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan eder.

Yazar Onayı

Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuduklarını, onayladıklarını ve yayımlanmasını kabul ettiklerini beyan eder.